

Marcusi

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Marcusi te te ãma ïrob'ui'éérézé

Ïbaihã wasu'uzé

Ã ïbaihã na rob'ui'ééré'wa nhisi hã Zuwã Marcusi na, ïsisi hã. Zezusihi zazei'wa, ta hã. Tane nherẽ, 12 na ïhãiba norĩ siré 're morĩ õ di, Zezusi te te sima ïpisutu norĩ siré hã.

Marcusi hã tinhimi'ui'ééré na hã te te rowasu'u za'ëtẽ õ di, Zezusihi nhimirowasu'u mono zém na hã. Te te 're ïda'apawapto mono zém na si ma tô rowasu'u za'ëtẽ. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã ïsimizawi pese na dama romhuri'wa na hã. Marcusi 10.45 ãma hã ma tô ãne na wama waihu'u za'ra. Zezusi hã ïmreme pire na ma tô duré Marcusi hã wama rowasu'u za'ra, te te dama 're ïrowahutu mono na hã, duré wa'uburé te te dama 're ï'anhmra mono na zama, duré dawasédé hã te te dama 're ï'apari mono na zama. Ã ïbaihã na ma tô Zezusi hã dama 're siwasu'u, tidã'âzéb' zarina dawasété hawi, za te te 're ïda'awaibui mono na hã.

Zuwã Batitaha wasu'u

Mateusi 3.1-12; Rucasi 3.1-20; Zuwã 1.19-28

1 1-3 ãhãna ïsãna'rata hawi, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na, 'Re ïhãimana u'âsi mono 'ra wasu'u na. Romhã ré, ma tô ãma rob'ui'ééré siro, Iza'iza hã, 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono hã, ti'ra ma, te te ïwaihu'uzém na ma tô ãma rob'ui'ééré, ãne:

“Wa hã wa za satõ ïzadawa wasu'u'wa hã, aiwana, te te asõ ropese mono da. ãne te za te te dama 're rob'mahârã, mreme 'rãihã sina, a'ubuni wi:

Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârã, a'ubuni wi:

Bãdãdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zõ.

Ïmana 'rãmi bãdãdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Ãne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'ééré, romhã ré.

4 Tawamhã Iza'iza te te dama ïrob'ui'ééré zarina, te oto Zuwã Batita hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, a'ubuni wi. ãne te oto te te dama 're roti:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ïhãimana u'âsi mono, marĩ 're ï'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã te te aima

pari za'ra wa'aba da. Tawamhã â dawabzuri hã wa za te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. — ãne ma tô te te dama 're roti, Zuwã Batita hã.

⁵ Da'ahâ uptabi na te ãtẽme 're dasito, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Zeruzarẽ na 'ri nho'õmo nhisi hawib zama, te ãtẽme 're dasito. Tawamhã dasisõ'a dawasété na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, ma tô â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ Zuwã hã, Zodã pa na â nhisi ãma. ⁶ Zuwã hã awaru ba'õmore zéré 'manharĩ na te 're si'uza. Duré romhã 'manharĩ hãiwaré na te ãma 're si'usisi. 'Riti na si, te 're sa. Ropĩni na zama te duré 're sa. ⁷ ãne te te oto dama 're rowasu'u:

— ãza'u si te za ãma ãpire uptabi hã wei wi. ãma pire uptabi wa, ãpara'uza wasisizé, te tãma wasihu waihu'u õ di za. ⁸ Wa hã wa tô â uptabi na si te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono wamhã. Tanei õ di za oto. ãma ãpire hã wei wisi wapsi, te za oto 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na te te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, ãré 're anomro u'ãsi aba mono da. Wẽ uptabi di, ãpẽ'ẽzani hã. — ãne ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're wasu'u.

Zezi hã â dawabzuri te te ãmanharizé wasu'u

Mateusi 3.13-17; Rucasi 3.21-22

⁹ Tawamhã ãne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tô Zezi hã ãtẽme wi, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi hawi. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. ãtẽme wisi wamhã, ma â dawabzuri hã Zezihi ma 'manha, Zodã pa na â nhisi ãma. ¹⁰ Tawamhã â hawi watobro wi, ma hãiwa hã aipo'o. Hãiwa hawi, ma we 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ãtẽme si'ra, utu'u ne. Ma tô sina 'madã, Zezi hã. ¹¹ Tawamhã hãiwa hawi, te we 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Zezihi ma tinha:

— A hã ãra. ãma asawi uptabi di. Aima ãto za'ëté uptabi di. — ãne te we tãma tinha, ãmama hã.

Wa'uburé hã Zezi te te ãwada'urizé wasu'u

Mateusi 4.1-11; Rucasi 4.1-13

¹² Tawamhã Zezi hã â dawabzuri te te 'manharĩ pari, te oto 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã satõ, a'ubuni u sãmra da. Taha wa, te oto mo. ¹³ Tawamhã a'ubuni wi sãmra ré, bãdã hã ahã na ma ãma si'utõrĩ, 40 na. Tame sãmra ré, Satanasi hã te aré nasi wada'u, ãsimiroti na te te saze da. A'ubuni ãma abaze zahi hã te 're hãimana za'ra. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã hãiwa hawimhã, te we siwi 'madã'ã pese.

ZeZusi hã romhuri na te te ãsãna'ratazé wasu'u

Mateusi 4.12-22; Rucasi 4.14-15; 5.1-11

14 Tawamhã ZeZusi hã te mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Zuwã Batita hã dazazéb 're, da te dasiwi sêrê pari, te ZeZusi hã mo. Tawamhã rowasu'u wê hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãsõmri na, te ZeZusi hã te te dama 're rowasu'u oto. 15 ãne te tinha:

— ãhãna bãdã hã ma tã oto ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, daãma 're ãsib'a'uwê mono zéb da hã. Ma'ãpé aiwasété wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono niwĩ, ãwasu'uwê hã 're saze za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tã te te dama 're rowasu'u, ZeZusi hã.

16 Tawamhã â zaihã u ma tã wi, ZeZusi hã, Darireza na ãsõ'u nhisi u hã. Wisi wamhã, â zababa 're morĩ ré, ma tã tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã sõpêtê zahuré. Ta norĩ hã Sima Pedru na ãsisi hã ãsisanawã me, ãdéréhé me. Tepe zõ, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré. 17 Tawamhã ãne te ZeZusi hã 'mahãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ãsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aimã ãsisanho wa'aba da, ãma 're ãda'awaibui wa'aba mono zém na da hã. — ãne ma tã tãma waihu'u zahuré.

18 Tawamhã õne haré ma tãma marême zahuré, abazipara ma. ZeZusihi siré te oto tineb zahuré.

19 Tawamhã syry na sina pahã wi, ma duré 'madãã zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rãõtõ zahuré apã, uba're wa. 20 Tawamhã ZeZusi te duré sõ tihãrã zahuré, ãsiré neb zahuré da. Tawamhã õne haré timama hã ma rême zahuré, tãma ãromhuri'wa norĩ zama, uba're 're ãsi'ubumro norĩ hã, ZeZusihi siré 're neb zahuré da oto.

ZeZusi hã aibã ma, wa'uburé te te ãsãmrazé wasu'u

Rucasi 4.31-37

21 Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma tã aihutu, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Tawamhã sabadu na wa, ma awa'awi ãzé ZeZusi hã, zudezu norĩ te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da, tã romhuri zahãrizém na hã. 22 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei õ di, ZeZusi te te dama ãrowahutu mono zé hã. Simirowahutu pire na te dama rowahutu. Simirowasu'u wê wa, ma tã ãma tatob'uzu za'ra ni. 23 Tawamhã te te dama rowasu'u ré, ma we aibã hã ãzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're ãmorĩ hã. Sébré wi, te sa'ëtê 'mahã:

24 — ZeZusi, Nazaré nhihudu, e marĩ zõ te we aimo. E wa'uprosi da, te we aimo. A hã ãma aiwaihu'u pese di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, we te te asatõrĩ na hã. Aiwê uptabi di, a hã. — ãne te 'mahã.

25 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, wa'uburé ma:

— Tô'ã, we ãma nharĩ tã. Mo oto aibã hawi aiwatobro.

26 Tawamhã sisa'u te sa'etẽ hãiba wasutu, wa'uburé hã. Tawamhã sadari sina, ma aibã hawi watobro. 27 Tawamhã ma ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Rãwi te ãma dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— Ô hã, e niha. Wama ãsa'rese ô na, te wama rowahutu. Wa'uburé norĩ ma, te te rob'rui wamhã, ma tô wapari za'ra, ãmreme hã. — ãne te dasima ãma romnhoré za'ra ni.

28 Taha wa, Zezusihi wasu'u hã ma tô waptu na ropé, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 're, daro mono bã.

Sima Pedruhu maprewa, Zezusi te te ãpesezé wasu'u

Mateusi 8.14-15; Rucasi 4.38-39

29 Taha pari, ma tô Zezusi norĩ hã rowahutuzém hawi wairé, Sima Pedru norĩ nhorõwa u si'aba're da. Tisiséme me, ãdéréhé me, te siré 're simasisi zahuré, Sima Pedru norĩ hã. Ta norĩ hã, Ti'adu norĩ me, Zuwã norĩ me, ma asisi 'ri para u, Zezusihi siré. 30 Tame te Simahã maprewa hã hãzé ré nomro, wa'ro na. Tawamhã sisisi wi, te Zezusihi ma 'mahârã za'ra, hãzé na ãnomro na. 31 Taha wa, te oto ãtẽme mo, ãnomrozéb u. Tawamhã ma pa'ã, wahutu da. Taha wa, ma awa'awi tiwahã. Tawamhã ma tô tãma api za'ra Zezusi norĩ ma, saihuri da.

Zezusi hã Darireza ãma te te 're ãda'apawapto mono zém na rowasu'u

Mateusi 8.16-17; Rucasi 4.40-41

32 Tawamhã bãdã sébrézéb u, ma tô ãtẽme tasi'ãwisi za'ra ni, Zezusihi u, dahãzé mono bã. Wa'uburé ré 're ãdanomro mono norĩ zama, ma ãtẽme ãwisi za'ra ni. 33 Uburé 'ri ahã 're, 're ãdasu'ubumroi mono norĩ hã ma ãtẽme tasi'rã'õtõ ni, 'ri nho're uwaibaba. 34 Tawamhã dahãzé mono bã, ma da'apese, da'ahã na. Duré timreme na ma wa'uburé norĩ hã dama anhamra, ahã na. Wa'uburé norĩ hã ma tô waihu'u za'ra Zezusi hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra na. Taha wa, Zezusi ma tô wa'uburé norĩ hã sadawa uwati za'ra, te te dama rowasu'u za'ra tã da.

35 Tawamhã robza'rã ré, ma wahudu Zezusi hã, 'ri nhiti morĩ da, a'ubuni u. Tame te a'ã tihãiba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. 36 Tawamhã Sima Pedru norĩ hã te Zezusihi zô sãpré ropã, tisiré norĩ me hã, te te siwi sãpõtẽ da. 37 Tawamhã te te siwi sãpõtẽ wamhã, te tãma rowasu'u za'ra:

— Aihĩni te asô tanhopré ni.

38 Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba, 'rãwi 'ri wa'õtõ 're, 're ãdahãimana za'ra mono u, tamomo zama te ãwasu'uwẽ na da'apo're pu'u mono da. Taha da, wa wei mo. — ãne ma Zezusi hã tãma siwaihu'u za'ra.

39 Tawamhã daro mono bâ te 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're îdasi'ubumroi mono norĩ ma, ãwasu'uwẽ hã te te dama 're wasu'u mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé hã te te duré dama 're anhamra.

Aibã ãwa're ré hã, Zezusi te te ãpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Rucasi 5.12-16

40 Tawamhã aibã hã ma ãtẽme wi, ãwa're ré hã. Hi'rãtitõ ma aime, Zezusihi papara, te te tãma nharĩ da, ãne:

— ãma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, asima ãwẽ wamhã, te za ãpe. — ãne te Zezusihi ma si'ru, te te pese da.

41 Tawamhã Zezusi hã âma pẽ'ezé wa, ma tô tinhib'rada hã wahutu, te te âma upi da. Te te upi wamhã, ãne te tãma tinha:

— Tane tô. Wa tô ãsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã oto aihãzé hã. — ãne ma Zezusi hã tãma waihu'u asa.

42 Tawamhã awa'awi ma ãwa're hã tãma apa. Ma tô tihãiba wẽ oto.

43-44 Tawamhã Zezusi hã ma tô sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tõ da. ãne te tãma tinha:

— ãwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ãwasu'u õ di za, te aipesezém na. Sasedoti u si te za aimo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u si, aihãiba wẽ zõ te te aihãiba 'madã'ã da. Taha parip si, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te za asõpru, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te âma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — ãne ma tô aibã hã satõ, Zezusi hã. 45 Tazahã aibã hã rowasu'u wẽ na ma tô âma ropé. Taha wa, sõ'awi 'ri ahã u hã datẽme 're ne waihu'u mono õ di, Zezusi hã. Taha wa, a'ubuni wi te a'ã 're hãimana, danhiti. Tame 're hãimana mono ré, te ãtẽme 're dasihutu, daro mono bâ, da te 're sabu za'ra mono da.

Zezusi hã aibã ãhi'ré te te ãpesezé wasu'u

Mateusi 9.1-8; Rucasi 5.17-26

2 1 Syry na âma ronomro parip si, ma Zezusi norĩ hã apã aihutu, Capana'u na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Tawamhã awa'awi ma ãwasu'u hã ropé, 'ri para âma oto ãhãimana na hã, Zezusi hã. 2 Tawamhã da'ahã na ma ãtẽme dasito. Da'ahã na ãtẽme dasito mono wamhã, 'ri 're wa'wa âma hã da'masisi di, 'ridawa âma zama. 3 Tawamhã Zezusi hã rowasu'u wẽ na te te dama rowasu'u ré, aibã norĩ hã ma tô ãhi'ré hã ãtẽme siwi ãwisi, ãsimiwaptã wa. Aibã norĩ hã maparane si'uiwa na ãhãiba za'ra hã. 4 Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di, Zezusihi u hã. Taha wa, sipapara 'ri nhisi hawi, ma tô siwi 'ri 're pu'u za'ra sada, Zezusihi uwaibaba te te siwi hiri da. Tawamhã ma tô âma siwi si'ra, ãsa'warizéb ré, ãhi'ré hã. 5 Aibã norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi âma umnhasi, ãsiwadi hã za

te te ãpesezém na. Zezusi hã ma tô tiwi waihu'u za'ra, sina ãsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te ãhi'r  ma tinha:

— ãsiwadi, aiwas d  hã 're ã'ab'manharĩ was t  mono z  hã, te ai'ãma 're ab'mad ã mono   di za oto. —  ne ma tô t ma waihu'u, ãhi'r  ma.

⁶Tame aib  norĩ hã te dame asimro, 'Re ãh imana u' si mono nhimiroti 'rata na rob'ui' r  na dama rowahutu'wa norĩ hã. ⁷Ta norĩ hã te 'r wi sima  ma rosa'rata za'ra,  ne:

— E niha te aib  ma tinha b t ,   hã, ãmorĩ'  ma. 'Re ãh imana u' si mono ma, w    di, aib  ma, te te ãnhariz  hã. Dawas d  hã da te 're ã'manharĩ was t  za'ra mono z  hã, ni'wa hã te te dama 're apari waihu'u mono   di. 'Re ãh imana u' si mono ma si waihu'u pese di, dawas d  hã te te dama 're ã'apari mono z  hã. —  ne te Zezusihi  ma sima rosa'rata za'ra, rowahutu'wa norĩ hã.

⁸Tawamh  'r wi te te sima  ma ãrosa'rata za'ra z m na, ma t  sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te t ma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te  ne ã'ãma ãrosa'rata za'ra wa'wa. ⁹Wa hã dawas d  hã te dama 're ã'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ãwaihu'u za'ra wa'aba da. ãhi'r  ma, wa t  tinha: “Aiwas d  hã 're ã'ab'manharĩ was t  mono z  hã, te ai'ãma 're ab'mad ã mono   di za oto.”  ne hã ãmreme si wamh , aima pibu pr  za'ra wa'aba di t .   hã ãmorĩ'  hã wahutu da, dur  tiza'wariz  hã te te sima  ri da, oto morĩ da, te t ma nharĩ wapsi, te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, ãwaihu'u pese na sena na ãwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za oto. ¹⁰Ti'ai  ma dasir  ãpodo hã ãma waihu'u pese di, dawas d  te dama 're ã'apari mono da hã, 'Re ãh imana u' si mono zadawa para.  ne na asiwi ãwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ãhi'r  ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ãhi'r  ma, te tinha oto:

¹¹— Ma' p , aiwahutu. Asa'wariz   ri, as r wa u aimorĩ da oto.

¹²Tawamh  awa'awi ma t  wahudu, aib  hã. Tiza'wariz , ma t  ti' . Rob u, ma t  ãr  watobro, danho'a. Taha wa, ubur , ma  ma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ãh imana u' si mono  ma, te dur   ma tawata za'ra ni.  ne ma t  dasima rowasu'u za'ra ni:

—  ne hã niwa wa te ã'mad ã za'ra  . —  ne ma t  dasima rowasu'u za'ra ni.

R wihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Rucasi 5.27-32

¹³Tawamh  Darireza  ma ãs 'u zapoto u, te ap  mo Zezusi hã. Da'ah  na ma t  ãt me 're danomro. Tawamh  dasihutu sid p si te nasi dama rowahutu, rowasu'u w  na. ¹⁴Tawamh  morĩ r , ma t  aib  tis , danhib'apito ma, dawu rob'ui'praz  ubumroi'wa hã, R wi na

ĩsisi hã, Apezuhu 'ra hã. Tinhimiromhurizéb ãma te nhamra, rob'uiprazé te te dawí 're ř'a'ubumroi mono zéb ãma. Tawamhã Zezusi hã te 'mahã:

— We aiwahutu, řisíre 're aimorĩ da oto. — ãne te 'mahã. Tawamhã awa'awi ma wahudu Réwi hã, řisíre oto 're morĩ da. ¹⁵ Tawamhã syry na ãma ronomro wamhã, Zezusi hã te tisa, Réwihi nhorõwa ãma. řisíre 're ĩnomro mono norĩ zama, te řisíre tisaihu. Da'ahã na duré řarina řdasí'aba're hã te duré řisíre tasaihuri ni. Ta norĩ hã rob'uiprazé ubumroi'wa, duré parisezu norĩ nhimiroti zarina 're řhãimana za'ra mono õ. ¹⁶ Tawamhã ta norĩ me sai ma, sãmra ré, ma tô Zezusi hã 'madã'hã za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu norĩ hã. Ta norĩ hã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma, te nharĩ za'ra:

— E niha bã, te bété rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're řdahãimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã ãne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Hãzé ãna 're ĩnomro mono norĩ zõ, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono õ di, te te 're wede za'ra mono da. řhãzé ré norĩ zõ si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. Tane duré wa hã. Dawẽ na 're řdanomro mono norĩ zõ, řsitẽme 're řhãrã mono da, we řmorĩ õ di. Dawasété na 're řdanomro mono norĩ zõ si, 're řhãrã mono da, wa wei mo. — ãne ma tô dawede'wa na tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

Bãtã na dasai ãna, řdahãimana za'ra zé wasu'u

Mateusi 9.14-17; Rucasi 5.33-39

¹⁸ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, ã bãtã na te saihuri ãna tihãimana za'ra, 'Re řhãimana u'ãsi mono ma, mreme zusi da. Taha wa, ni'wam norĩ hã te Zezusihi ma, nharĩ za'ra:

— Zuwãhã siré 're ĩnomro mono norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, ã bãtã na saihuri ãna te tihãimana za'ra, 'Re řhãimana u'ãsi mono ma, mreme zusi da. E marĩ wa, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã, saihuri ãna ã bãtã na hãimana za'ra õ di bété, tãma mreme zusi da.

¹⁹ Tawamhã Zezusi, ma tô asa tãma waihu'u za'ra:

— Aibã hã řmrozéb u, sõ řhãrã za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e saihuri ãna, te za tihãimana za'ra. Mare di. Saihuri ãna hãimana za'ra õ di za. Aibã řmro da hã ř'rata sãmra za'ra ré, te za tô řisíre tisa hã tihu, to sina. ²⁰ Niwapsi te za bãdã hã řwa waptãrã, aibã řmro da hã řsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ř'ãri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na. — ãne sõ'awib õ nheré, ma tô aibã řmrozé wasu'u na, sina ãma simiré'é, Zezusi hã.

²¹ Tawamhã ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Da'uzã hã 'ratãre hã, e te za řhãi wẽ na ãma hãiwa'aba ni, řhã nhĩhãri tém na. Mare di. ãne wamhã, te za dawí 're hãzahutu za'ra.

Tawamhã ihâ'rada hã te za sina hâta. Te za oto dawî hâihatari za'êtê. **22** Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãî wa'u ïsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratara hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãî wa'u ïsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hâihaiwamna. Ìtép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'rãî wa'u té hã. — Æne sô'awib õ nherê, ma tô tinhimiroti tém na tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Romhuri zahârizém na roti wasu'u

Mateusi 12.1-8; Rucasi 6.1-5

23 Tawamhã romhuri zahârizém na, ma tô buru nho wa'wai baba ro'rahâri za'ra Zezusi norĩ hã, sabadu na. Ìsiré 're ïnomro mono norĩ hã ma tô te te sima 'rãnhinarĩ za'ra, te te huri mono da. **24** Tawamhã parisezu norĩ hã te Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— E niha, romhuri zahârizém na nherê, te te sima 'rãnhinarĩ za'ra, asiré 're ïnomro mono norĩ hã, wahi'rata norĩ hã romhuri zahârizém na te te dawî 're sawi za'ra mono nherê.

25 Tawamhã Zezusi ma asa tâma waihu'u za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ïrob'manharizém na, ïsiré norĩ me, mra te te simroi wamhã. **26** 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé, apito Dawi hã. Abi'ata hã 're hâimana mono ré, ma tô ãzé. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi, Abi'ata hã, sasedoti ïpire uptabi hã. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'mai'rê ï'u'êne hã, Dawi hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, aré da te ïsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norĩ ma, ma tô tâma a za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'ãma romhuri'wa norĩ si, ï'u'êne hã te te 're ïhuri mono da hã, sasedoti norĩ si. Tane nherê, ma tô 'mai'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. — Æne ma tô tâma hâimanazéb 'rãzarõtõ za'ra Zezusi hã, parisezu norĩ ma.

27-28 Tawamhã ãne ma tô Zezusi hã tâma 'rãsutu za'ra, timreme na:

— Wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu, dasiré ïpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ïpire di, sabadu na roti hã te dama 're ï'apisutu mono zéb da hã. — Æne ma tô tâma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Aibã ïsimizu prã hã, romhuri zahârizém na Zezusĩ te te ïpesezé wasu'u

Mateusi 12.9-14; Rucasi 6.6-11

3 **1** Tawamhã zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, ma duré ãzé Zezusi hã. Tame te aibã hã dame nhamra, ïsimizu'rã're hã. **2** Tame te ni'wam norĩ hã Zezusi hã siwi 'madã, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na, aibã hã te te pese zô. E marĩ da. Sabadu na te te pese

wa, te te siwi wě'õ da, romhuri zahârizém na roti, te te ĩ'madâ'â õ na. ³Tawamhã Zezusi hã te aibã 'mahã:

— We aimorĩ ãwa.

⁴Te duré da'ab'mahã:

— E niha romhuri zahârizém na roti hã. E marĩ, wa za wa te dama 're 'manharĩ za'ra, romhuri zahârizém na, sabadu na hã. E ĩwě na, wa za wa te 're dapawaptob za'ra. E ĩwasété si, wa za wa te dama 're 'manharĩ za'ra. E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E bātã na, wa te 're danho'reptu za'ra mono ãna, wa za taré wa te 're da'madâ'â za'ra. — ãne te da'a'mahã.

Tawamhã ni'wa hã asa te te ãma sada'ãbã õ di, Zezusi te te ĩsadanharĩ za'ra zém na hã. ⁵Tawamhã Zezusi te da'ab'madã. Te te ãma ĩrosa'rata norĩ ãma hã, toi õ di. Simirosa'rata wasété nhiptete za'ra wa, ta norĩ ãma pě'ězé za'ra di. Tawamhã ĩsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tō tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Taha wa, ma tō tinhimizu pese. ⁶Te te pese pari, ma awa'awi wairé, parisezu norĩ hã. Tawamhã Erodihĩ niwĩ 're ĩhãimana za'ra mono norĩ me, ma tō sima ãma roti za'ra, Zezusi te te sima hãiba za'ré za'ra da.

Zezusi hã te te ĩda'apesezé wasu'u

⁷⁻⁸Tawamhã Zezusi norĩ hã te ai'aba'ré, Darireza na ĩsõ'u nhisi u. Da'ahã uptabi na te ĩsarina ai'aba'ré ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zeruzarē hawimhã, duré Idumeza hawimhã, duré Zodã pa zara hawimhã, duré Tiru hawimhã, duré Sido hawimhã. Zezusihi wasu'u hã ma tō wapari za'ra ni aré, te te 're ĩda'apawapto mono zé wasu'u na hã. Taha wa, ma tō ĩtēme dasito, daro mono bã. ⁹⁻¹⁰Uburé ĩhãzé ré norĩ hã te ĩtēme 're sisãmra, te te siwi upi da, tinhib'rata na. Taha wa, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, te 'ru za'ra, uba're hã te te 'ma'ãri za'ra da dawĩ, ĩwap sébré da, da te dasiwi hãiba wati tō da. ¹¹Wa'uburé te te 're ĩda'awamnarĩ mono norĩ hã, Zezusi te te 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, hi'rãtitō te ĩpapara 're sina. Te duré siwi 'mahã, sa'ětē:

— A hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra.

¹²Taha wa, wa'uburé norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra na te te dama sisi tō za'ra da, te sina sadawa uwati za'ra, Zezusi hã.

Aibã 12 na ĩhãiba za'ra hã, Zezusi te te ĩpisutu za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.1-4; Rucasi 6.12-16

¹³Tawamhã ĩtē 'rãihã na, ma tō sai'u Zezusi hã. Tame te te sima ĩwězéb uwaibaba, te sitēme sō tihãrã za'ra, aibã norĩ zō. Sitēme sō hãrã za'ra wa, ma tō ĩtēme aihutu 'rãwi. ¹⁴Tawamhã 12 na ĩhãiba

za'ra hã ma tô pisutu za'ra, ïsiré a'â 're hâimana za'ra mono da, nimahã na te te datême satõrĩ za'ra da, za te te 're ïda'anho'reptui mono zé wasu'u na, ïsõwa te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ïsadawa para. Tizadawa wasu'u'wa na ma tô sisi za'ra oto. **15** Ma tô duré pisutu za'ra, ïwaihu'u pese zarina, wa'uburé norĩ te te dama 're sãmra za'ra mono da. **16-17** Aibã norĩ hã, 12 na ïhãiba hã ãne ïsisi za'ra hã: Sima hã Pedru na, ma tô sisi té, Zezusi hã. ïsiré norĩ hã ãne ïsisi za'ra hã: Ti'adu, duré Zuwã, Zebedehe 'ra norĩ hã. Bu'anezi na, ma tô sisi téb zahuré, Ti'adu norĩ hã Zezusi hã. Bu'anezi na, ïsisi hã, tãirãrã te wasu'u, ïsisi té hã. **18-19** Duré ïsiré norĩ hã ãne ïsisi za'ra hã: Âdéré, duré Piripi, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Tome, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Tadezu, duré Sima, Zeroti norĩ niwĩ aré 're ïhâimana mono hã, duré Zudasi Icarizoti, si'uihã na Zezusihi hãiba nhomri'wa da hã dama. ãne ïsisi za'ra hã.

Bezebuhu wasu'u

Mateusi 12.22-32; Rucasi 11.14-23; 12.10

20 Tawamhã Zezusi hã 'ri tême oto morĩ wamhã, da'ahã na ma duré ïtême dasito. ïtême dasito mono wa, Zezusi norĩ hã saihuri waihu'u õ di. **21** Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari za'ra wa, ma tô sô ai'aba're, ïsisãnawã norĩ hã. Ma tô ni'wam norĩ hã ïrã siwamnarĩ na Zezusihi ãma romnomri za'ra. Taha wab zama, te sô ai'aba're, Zezusihi zô, ïsisãnawã norĩ hã. **22** 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, Zeruzarẽ hawi datême ïsihutu norĩ hã, ãne te taré sima rowasu'u za'ra, Zezusihi hãiba na:

— Ô hã Bezebuhu zadawa para te 're mo, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. Bezebu hã romhõsi na te te 're pawapto, wa'uburé te te dama 're anhamra mono da. — ãne te taré 'rãwi sima rowasu'u za'ra Zezusihi hãiba na, zudezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ hã.

23-26 Tawamhã Zezusi te sima sô tihãrã za'ra, rowahutu'wa norĩ zô, marĩ hã te te tãma waihu'u za'ra da, romnhimiré'é na. Tawamhã ïtême simasa wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra:

— E niha te za Satanasi hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te dama 're sãmra. Te te dama 're ïsãmra mono da hã, mare di. ãne wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ hã 'rãwim nherẽ, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré dasisãnawã nherẽ, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi, 'rãwim nherẽ. Tane duré Satanasihi nhib'a'uwẽ norĩ hã 'rãwi sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Tãibã aré ïsib'a'uwẽ norĩ hã. Taha wa, Satanasi hã tinhib'a'uwẽ norĩ hã te te dama 're ïsãmra mono da hã, mare di.

27 — ãne wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, marĩ hã ãma waihu'u za'ra wa'aba da. Ni'wa hã aibã ãsiptete nhorõwa u, sébré wamhã, ãsibro hã te te tiwi ubumro da, te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, te te sima pawasisi õ ré hã. Te za a'ã sima pawasisi. Taha parip si, te za ãsibro hã tiwi ubumro, 'ri 're ãromnhimi'wara mono hã, aibã ãsiptete wi. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

28 Ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba za. Dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono nherê, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, da te ãma 're wasété za'ra mono nherê, dawasété na tãma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, dawasédé hã tãma waihu'u pese di, te te dama 're ã'apari mono zéb da hã, te te oto da'ãma 're ab'madã'ã tã mono da. 29-30 Tane nherê, ãpê'êzani hã wê nherê, ãsimiromhuri na da te 're wê'õ pese za'ra mono wamhã, taha na dawasédé hã te te dama 're apari mono õ di za. Te za te te da'ãma 're ab'madã'ã u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. — ãne Zezusi ma tã tãma waihu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma, taré te te sima rowasu'u za'ra wa, wa'uburé zadawa para, 're ãmorĩ na. ãne wê'õ te, ma tã ãne tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusihi na wasu'u, ãsisãnawã norĩ wasu'u me

Mateusi 12.46-50; Rucasi 8.19-21

31 Tawamhã Zezusihi no norĩ hã ma tã ãtême aihutu, tina me. Rowi simasab ré, ma da'maipo're pu'u za'ra, Zezusihi zõ da'maihãrã da, ãtême watobro za'ra da. 32 Da'ahã na te ã'rata asimro ni. Tawamhã ni'wam norĩ hã te tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asõ aimasa, ana me. Te asõ tihãrã za'ra. — ãne te oto tãma rowasu'u za'ra.

33 Tawamhã tãma ãrowasu'u'wa norĩ ma, ma tã waihu'u za'ra, ãne:

— E 'wa hã ãna. E 'wam norĩ hã ãno norĩ.

34 Tawamhã siwi ã'uirĩ'wa norĩ 'madã'ã sina, te ãne tinha:

— ãhãta ãna. ãhãta ãno norĩ. ãhãta ãhidiba norĩ. 35 Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're ãwê za'ra mono zéb zarina, te te tãma ãma 're ãuwaimrami za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã ãno, duré ta norĩ hã ãhidiba, duré ta norĩ hã ãna. — ãne Zezusi ma tã tãma waihu'u za'ra, da te waihu'u za'ra da.

Aibã hã amnho te te ã'anhama mono zé wasu'u

Mateusi 13.1-23; Rucasi 8.4-15

4 1 Tawamhã Zezusi hã te duré dama rowahutu, Darireza ãma, ãsõ'u zapoto 'rata. Da'ahã uptabi na ãtême dasito mono wa, ma uba're wa ãzé, ã zãdãré prã na. 2 Tawamhã sa'ëtê na ma tã dama rowaihu'u marĩ na, tinhimirowasu'u na romnhimiré'ézém na. ãne te dama tinha:

3 — Ma'ápé ãwapari pese za'ra wa'aba za. Amnho potozé wasu'u na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aibâ hã te buru u mo, ti'ai hãibâdâ wa, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da. 4 Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bådâdi zababa ma tô rere'e. Tawamhã sire hã ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré. 5 Êtê nhisiwi ma duré nima norĩ hã rere'e. Ti'ai baihãire wa, ma tô 'wanhipré su'u, amnho hã. 6 Tawamhã bådâ hã oto 'rãiwatobro wamhã, rowa'ro wa, ma ti'wanhipré 'ré za'ra, ãsari hã te te rowa'reí mono õ wa. 7 Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, 'rãí mono õ di, ta norĩ hã. 8 Ti'ai wẽ wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Tawamhã oto 'wanhipré 'rãihã mono wamhã, ma tô ti'rã za'ra. 'Rãí mono wamhã, nima niwĩmhã 'rãí ahã prã ti, rob're hã. Duré nima niwĩmhã 'rãí ahã di. Duré nima niwĩmhã 'rãí pese uptabi di. — ãne amnho potozé wasu'u na, ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

9 Tawamhã ãne ma tô ãma dama 'rãsutu, timreme na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé ãwapari pese za'ra wa'aba, ãnhimirowasu'u na hã waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tô ãma dama waihu'u.

10 Tawamhã dazahutu parip si, ni'wam norĩ dame ãsimasa hã ma tô ãtẽme sina rotété za'ra dawa'rãmi, aibâ 12 na ãhãiba norĩ me. Tawamhã ãne te siwi 'mahã:

— E niha amnho potozém na rowasu'u hã.

11-12 Taha wa, Zezusi asa ma tô ãma sada'ãbã za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, dama ãwaihu'u'õ hã, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã, sõ'awi te te dama waihu'u õ nherẽ. ãzazei'õ'wa norĩ ma, wa za ãnhimiromnhimiré'é na si te tãma 're rowasu'u za'ra. Tawamhã ta norĩ hã titõmo na te te 're rob'madã'ã za'ra mono nherẽ, taré te za te te 're rob'madã'ã za'ra. Duré 're simipari za'ra mono nherẽ, taré te za 're simipari za'ra, te te 're waihu'u za'ra mono ãna. Te te 're waihu'u za'ra mono wamhã, te aré tiwasété wi 're sipizari za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono niwĩ, ãwasédé hã te te ãma 're ab'madã'ã tô mono da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

13 Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã waihu'u za'ra wa'aba õ wamhã, amnho potozém na te ãrowasu'u hã, e niha te za tawamhã ãnhimirowasu'u amo hã ãwaihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

14 Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Amnho hã aibã te te ãanhamra mono hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. 15 Ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã, tipore na te te 're ãwapari za'ra mono hã,

aiwa amnho hã bådâdi zababa ãrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Awa'awi te te wapari za'ra wamhã, Satanasi hã te za ãtẽme tiwisi za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te tiwi âri za'ra da. **16** Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ãtẽ nhisiwi ãrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te 're saze za'ra awa'awi, to sina. **17** Tane nherẽ, te za te te 're sazei hutu za'ra. Tawamhã ãté robzépada hã duré rowasédé hã te za ãsazei'ô'wa norĩ hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã aré te te 're ãsaze za'ra mono zé hã, te za te te 're sazei utõrĩ za'ra. **18** Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ãrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te za te te 're wapari za'ra, taré. **19** Áté marĩ na si te za duré te te 're rosa'rata za'ra. Áté danhibro pese na si, te za te te sima 're rosa'rata za'ra, ãwẽ uptabi newa. Áté marĩ hã te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra. Tawamhã rob're ãrãĩ ô ne, tãma 're hâimana wẽ za'ra mono ô di za. **20** Ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ti'ai wẽ wa ãrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wẽ za'letẽ za'ra. Tawamhã rob're ãrãĩ pese uptabi ne, te za hâimana wẽ uptabi na 're hâimana za'ra. — ãne ma tô tinhimirowasu'u hã tãma 'rãsutu za'ra, Zezusi hã.

Rob'uiwẽzé wasu'u

Rucasi 8.16-18

21 Tawamhã te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Rob'uiwẽzé hã 'ri 're wa'wa u, da te âri wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb 'rowi, te za sãrĩ ni. Mare di. ãsima'warazém na si te za sô'awi da te 're sôré, te te dama 're rob'uiwẽ za'ra mono da. **22-23** Taha wa, marĩ hã a'â dama ãwaihu'u'ô hã, niwapsi dama waihu'u pese di za. Aipo're na ma tô ãnhimiroti hã ãwapari za'ra wa'wa. Taha wa, ma'ápé ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, waihu'u za'ra wa'aba da.

24-25 — Ni'wam norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã sa'ëtẽ na tãma ãma 're sôprub za'ra, te te aré ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ãsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono ô wamhã, ta norĩ wi te za tinhimirowaihu hã tãma waihu'u pese za'ra ô nherẽ, te te tiwi 're awaibu 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, te te aré ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zé hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amnho potozé wasu'u

26 Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zém na, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã ti'ai wa, te za amnho hã te te anhamra, poto mono da. 27 Tawamhã aibã hã rĩĩ ré nherẽ, duré sôtõ ré nherẽ, si'uihã na te za ti'wanhipré za'ra, amnho hã. Te za ti'rãihã za'ra. E niha te za ti'wanhipré za'ra. E niha te za ti'rãihã za'ra. Aibã hã te te waihu'u õ di. 28 Ti'ai 'rowim nherẽ, te za si'uihã na 're 'wanhipré za'ra, 're 'rã za'ra mono da. Te za a'ã ti'wanhipré za'ra. Taha parip si, te za 're sitoro wairébé. Taha parip si te za 're 'rã za'ra. 29 'Rãĩ 'ré wapsi, te za oto 'rãihã, ro'wa na aibã hã, bådã hã oto ìwa waptã'ã wa, te te ìrãihãrizéb da hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Motada nhama 'rare wasu'u

Mateusi 13.31-32; Rucasi 13.18-19

30 Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé hã, e marĩ na, wa za ãma romnhimiré'é. 31 Motada nhamare na, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zé hã. Motada nhamare hã syry uptabire di, aimawi norĩ ma hã. 32 Tazahã da te 're zuri mono wamhã, 're 'wanhipré za'ra mono wamhã, te za ti'rãihã za'ra. Aimawi rob're hã

Marcusi 4.26-29

te te 're sipai pese za'ra. Papo za'ětě wamhã, ĩsu 'rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. Āne wa aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa. — Āne te tinha, Zezusi hã.

33 Āne ma tō Zezusi hã tinhimirowasu'u ahã na te te āma 're romnhimiré'é, marĩ hã da te āma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã. 34 Tinhimiroromnhimiré'é na si, ma tō te te dama 're rowasu'u. Tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma si, ma tō hãiba pisutu za'ra, te te tãma 're awaihu'u pese, sō'awi.

Zezusi hã rowa'u'u ma, te te ĩnharizé wasu'u

Mateusi 8.23-27; Rucasi 8.22-25

35 Tawamhã Zezusi hã barana ma tō satōrĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — Āne ma tō satōrĩ za'ra.

36 Tawamhã te a'ã dazatōrĩ za'ra, apã dasi'aba're da. Taha pari, Zezusi hã uba're 're ĩsibrézéb 're, ma asisi ĩsarina, zara u te te saprĩ za'ra da. Ni'wam norĩ hã te duré siré sari za'ra uba're hã, Zezusihi zarina. 37 Tawamhã rowa'u hã ma tō watobro, sa'ětě na. Tawamhã āsisasi hã sa'ětě wamhã, ma tō nasi asisi, uba're wa. Ā hã te te ĩmasisizéb u hã romhuture di oto. 38 Tane nherě, te Zezusi hã nhono, uba're na're āma. Da'rã zaparizém na te 'rã zapa. Taha wa, ma tō siwi utu. Āne te oto siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utōrĩ ni. E wa'āma aipě'ězé za'ra ò di za.

39 Tawamhã ma tō wahudu. Wahutu wamhã, rowa'u'u ma, te tinha, wa'u'utu da. Duré āsisasisi ma zama, te tinha, āne:

— Ma'āpé ai'ātu na.

Tawamhã ma tō sazã, rowa'u hã. Ma tō duré ti'ātu oto. 40 Tawamhã Zezusi hã te āne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha zahadu asiwi 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono ò di.

41 Tawamhã te sima rowasu'u za'ra:

— Pra, e niha ò hã ĩwaihu'u pe. ĩsadawa hawi ma rowa'u hã sazã, āsisasisi zama. — Āne te sima rowasu'u za'ra. Ōne hã tãma sa'rese za'ra ò wa, ma tãma tipahi za'ra.

Aibã hã wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã, Zezusi te te ĩpawaptobzé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Rucasi 8.26-39

5 1 Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tō zara u aihutu, Zeraza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Darireza āma ĩsō'u zapoto zara niwĩ, Zeraza hã. 2 Tawamhã uba're hawi watobro wamhã, ma tō aibã hã wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã sina uzusi. 3-4 Aibã hã adã'ã 'ru hawi, ma tō ĩtēme watobro. Adã'ã 'ru āma, te 're sãmra. Te aré da te

're pawasisi, ĩsi'uwazi nhorõ rutu na. Te aré duré da te 're hiwasisi. Tazahã ma tô te te sina 're anhinari. Ni'wa hã sada 're siptete waihu'u mono õ di. **5** Bâtâ sidâpâsi, duré mara sidâpâsi te adâ'â ru âma 're hâimana, êtẽ 'râihâ âma zama, sadari sina. Êtẽ na te duré 're sisihâri u'âsi. **6** Romhâ na, ma tô aibâ hã tisã, Zezusi hã. Te te sãmri wa, te ĩtẽme wara, Zezusihi u. Tawamhã hi'rãtitõ ma tô ĩpapara aime. **7** Sa'êtẽ te 'mahâ, âne:

— Zezusi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, danhipai u 're ĩsãmra mono 'ra, e marĩ ĩ'âma 'manharĩ da, te we aimo. ĩ'azãri õ di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nho'a, wa ĩsina aipa'uwati.

8 Âne te Zezusihi ma tinha wa'uburé hã, te te tãma rob'ruí wa, aibâ hãiba hawi watobro da.

9 Tawamhã Zezusi te ĩsisi zõ sadanha:

— E niha asisi hã.

— Ahâ na, ĩnhisi hã. E marĩ wa. Wa norĩ hã wa'ahâ wa. — Âne te Zezusihi ma sisisi.

10 Tawamhã Zezusihi wi, te nasi tiwi rowaptẽ, wa'uburé norĩ ma, te te rob'ru tõ da, darob amoi u, si'aba'rẽ tõ da. **11** Tawamhã romhutu na te uhâbâ hã tisa te te 're huri, ahâ na, sa'a âma. **12** Tawamhã wa'uburé norĩ hã te Zezusihi wi sina rowaptẽrẽ za'ra, uhâbâi u:

— Ma'ãpé uhâbâi u wazatõrĩ za'ra na, ĩhãiba 're, 're wasi'ubumroi mono da oto.

13 Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, aibâ hãiba hawi wairébé da, uhâbâ hãiba 're, sisisi da. Tawamhã uhâbâ hãiba 're sisisi wi, uhâbâ te sisa're, wara sina, ĩrã sipra u. Âi ba ma rere. Âi ba rere'e wa, ma uburé ai'utõ, uhâbâ hã. 2 miu na ma tidâ'â za'ra.

14 Si'utõrĩ wi, te uhâbâ 'madâ'â'wa norĩ hã ĩsiti sisa're wara sina, 'ri ahâ u, te te dama rowasu'u za'ra da, rom na 'ri wa'õtõ âma zama. Tawamhã da'ahâ na ma tô ĩtẽme ai'aba'rẽ ni, da te 'madâ'â za'ra da. **15** Tawamhã Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tô aibâ hã 'madâ'â za'ra ni, wa'uburé norĩ ré aré 're ĩmorĩ hã. Uza ré, te oto nhamra, rowẽ na. Tawamhã ma tô tãma tapahi za'ra ni, õne hã dama sa'rese õ wa. **16** Tawamhã âma ĩmadâ'â za'ra 'wa norĩ hã, te aibâ wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ĩsihutu norĩ ma. Aibâ hã Zezusi te te ĩpawaptobzém na, duré uhâbâi ma, te te ĩrob'manharizém na zama, te dama rowasu'u za'ra. **17** Tawamhã, te siwi satõ, danhipti'ai hawi watobro da, Zezusi hã.

18 Taha wa, Zezusi ma oto âzé uba're wa, danhiti morĩ da. Uba're wa, sébré wi, te aibâ hã âne sina 'mahâ, wa'uburé ré aré 're ĩmorĩ hã:

— Ma'ãpé ĩma pisutu, asiré 're ĩmorĩ da.

19 Tane nherẽ, Zezusi te te âma sazei õ di. Taha wa, ma te aibâ ma waihu'u, âne:

— Apâ te za aimo, asõrõwa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwẽ na te te aipawaptobzém na asisãnawã norĩ ma, asiwasu'u da.

20 Tawamhã te oto mo, aibã hã. Zezusi, ïwê na te te ïpawaptobzém na, ma tô te te dama 're rowasu'u, Decapori na danhipti'a nho'ômo nhisi 're. Tawamhã ïsimirowasu'u na da te 're wapari za'ra mono wamhã, ma tô ãma 're datob'uzu za'ra.

Zairuhu 'ra wasu'u, pi'õi wasu'u me

Mateusi 9.18-26; Rucasi 8.40-56

21 Tawamhã Zezusi hã ma tô apã saprĩ, zara u. Da'ahã na, ma ïtême tasi'rã'õtõ ni, â zaihã u hã. 22 Tawamhã aibã hã ma ïtême wi, Zairu na ïsisi hã zudezu norĩ te, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã. ïtême wisi wi, ma tô hi'rãtitõ aime, Zezusihi papara. 23 ãne te tãma tinha:

— ï'ra hã hãzé ahã di, azaruture hã. Te za ïwi dârã. Taha wa, te za ãma ïsiré aimo, asib'rada hã ãma nomri da, ïma pese da, dâ'â tô da. — ãne ma tô tãma tinha.

24 Tawamhã Zezusi te ïme mo. Da'ahã na ïsiré dasi'aba'rêi wamhã, ma dasiwi hãiba wati ni.

25 Tawamhã morĩ ré, ma pi'õ hã ïtême wi, ïhãzé te te 're ï'manharĩ mono hã. Wahub ahã na te hãzé ré 're hãimana, 12 na ãma ïwahubzé hã. 26 Dawede'wa norĩ hã ma tô ahã na te te 're wede za'ra. Dawede'wa nhib'rata 're hãimana mono ré, ma tô te te 're robzépata za'êtê, pi'õ hã. Uburé tinhibro hã ma tiwede'wa norĩ ma uprosi, tiwede wa'âbâzém na. Taha wa, 're séptâ'â mono õ wa, ma tô ïhãzé hã te te tiwi 're wasété u'âsi, ïhãiba hã. 27-29 Tawamhã Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, dawa'wa u ma tô âzé, ïbabarãi hawi. ãne ïsimirosa'rada hã: “Zezusihi uza si te tiwi upi nherê, wa za ïpese.” ãne te sima rosa'rata, pi'õ hã. Taha wa, te ïtême mo. ï'uza si ma tiwi upi. Tawamhã ï'uza te te tiwi upi wi, awa'awi ma tô séptârã. Marĩ hã tãma ïsipari na, ma tô 'rãwi sihãiba waihu'u. 30 Awa'awi ma tô duré sina waihu'u, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ïda'maipese na. Taha wa, ma aipi'ra, da'ahã wa'wa. ãne te tawamhã da'a'mahã:

— E 'wa hã ma ï'uza hã ïwi upi.

31 Tawamhã ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Oro aihĩni ai'ãma wasi'uirĩ mono za, te ïwa'azadanha. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã.

32 Tane nherê, Zezusi hã ti'upi'wa zô te te 're rob'madâ'â. 33 Taha wa, te ïtême mo, pi'õ hã. Ma tô sihãiba waihu'u, ïhãzé te te tãma ïpari na. Taha wa, pahi nherê, te ïtême mo, rêrê'ê sina. Hi'rãtitõ ma aime Zezusihi papara, tãma siwasu'u da. Ma tô tãma siwasu'u pese, pi'õ hã. 34 Tawamhã Zezusi ma tô tãma waihu'u:

— ïhidiba, za te aipesezém na, asina ï'umnhasi wa, ma tô aihãzé hã aima apa. Rowê na si aimorĩ. Ma tô aipe. — ãne ma tô tãma waihu'u.

35 Tawamhã pi'oi ma, te te rowasu'u ré, ma tô aihutu, Zairuhu nhorôwa hawimhã tâma ïromhuri'wa nori hã. ãne te tâma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azaruture hã ma tô aiwi dêrã. Simiromhuri nherê, rowahutu'wai wi, ro'wa're õ'umnhasite, te za ãma ïrosazã. — ãne te tâma rowasu'u za'ra.

36-37 Tazahã ïsimirowasu'u za'ra hã te te 'madãã õ di, Zezusi hã. Taha wa, te Zairuhu ma tinha:

— Ai'ra wasu'u ma, aipahi tã. Ñwétési ñ'umnhasi, te aipawaptob da. — ãne ma tâma waihu'u. Ni'wa hã ïsiré mori tã da, ma tô pisutu za'ra, Pedru nori hã Ti'adu, Zuwã nori me si, ïsiré si'aba'rei da, Zairuhu 'ra u. Ti'adu, duré Zuwã, ta nori hã tisisãnawã zahuré.

38 Tawamhã Zairuhu nhorôwa u sihutu wamhã, ma tô da'ab'madã, Zezusi hã. Azarutu ãma te ta'ry'ry ni, dawawai 'rãihã sina. Taha wa, ro'wa'rutu di 'ri paramhã. 39 Tawamhã te dama tinha:

— E marĩ wa, te ai'ahã na aiwa'õ za'ra wa'wa. Azaruture hã dãã õ di. Taré te nhono. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra.

40 Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra:

— Oro taré sãtã za. Pẽ'ezani õ di.

Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé. Si'ubdatã ïsiré 're ïnomro mono nori hã ma tô ïsiré asisi, 'ri 're wa'wa u, ïnomrozéb u hã. Ñna nori si, ma tô ïsiré tizasi zahuré.

41 Tawamhã ma tô pa'ã, Zezusi hã. ãne te tâma tinha:

— Tarita tumi.

Ñne ãma ïsaprĩzé hã: “Azaruture aiwahutu.”

42 Tô awa'awi azaruture hã ma wahudu, 12 na ãma ïwahu hã. Para na te oto 're mo. Tawamhã uburé 'ri para ïsimasam nori hã ma ãma titob'uzu za'ra. 43 Tawamhã Zezusi te ãna nori ma nharĩ zahuré, rowasu'u na te te dama ãma ropé zahuré tã da. Mram na si, te duré wada'uri zahuré, ti'ra ma, te te a zahuré da.

Zezusi hã Nazaré u ïmorizé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Rucasi 4.16-30

6 1 Tawamhã Zezusi nori hã Nazaré u, ma tô apã ai'aba're, Zezusi hã aré 're ïhãimana mono zéb u. 2-4 Tawamhã datême sihutu wamhã, zudezu nori te, romhuri zahãrizém na te oto dama rowahutu, sabadu na, rowahutuzéb ãma. Da'ahã na da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ïsimirowasu'u na hã. ãne te duré ãma tasisadanharĩ za'ra ni:

— Pra. E ma hawimhã, ma uburé marĩ hã awaihu'u, waihu'u pese na, te te dama 're ïrowasu'u mono da hã. E niha bété õhõ ma si waihu'u pese di, marĩ dama ñ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ñ'ab'manharĩ wẽ mono zéb da hã. Õ hã wede'é na romhuri'wa,

Marizaha 'ra. Ĩno norĩ hã Ti'adu, duré Zuzé, duré Zuda, duré Sima. Ĩhidiba norĩ hã te duré wa'rata 're hãimana za'ra. — Ąne te ẵma dasima romnhoré za'ra ni.

Ąne wa, Zezusihi zô datob'uzu za'ra ô di, dama waihu'u pese wa, ẵne na hã. Taha wa, ma ẵne dama waihu'u, Zezusi hã:

— 'Re ĩhãimana u'ẵsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bẵ datẵme 're nomro mono wamhẵ, ĩsimiroti na wazęp sina, te za sô 're datob'uzu za'ra. ĩsĩpti'ai ẵma si sô 're datob'uzu za'ra mono ô di za, ĩsĩpti'ai ẵma wa. ĩsisẵnawẵ norĩ zama, sô 're tob'uzu za'ra mono ô di za, ĩsôrôwa ẵma ĩsiré 're ĩdahẵimana za'ra mono norĩ zama. — ẵne sô'awib ô nherẵ, ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

⁵ Taha wa, Nazaré ẵma sô datob'uzu za'ra ô wa, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ô hã ahẵ na te te dama 'manharĩ ô di, tiwaihu'u pese na hã. Ni'wam norĩ si, ma tô upi za'ra, tinhib'rata na te te pese za'ra da, da'umro na. ⁶ Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ẵsi mono zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi saze za'ra ô wa, te taré da'ẵma rosa'rata, da te dasiwi ĩsaze za'ra ô zẵm na hã.

Tawamhẵ Nazaré 'rata 're ĩdahẵimana za'ra mono norĩ ma, te te 're rowahutu oto Zezusi hã, 'ri wa'ôtô mono bẵ.

Zezusi hẵ tisiré 're ĩnomro mono norĩ hẵ te te datẵme ĩsatõrĩ za'ra zẵ wasu'u

Mateusi 10.5-15; Rucasi 9.1-6

⁷ Tawamhẵ tisiré 're ĩnomro mono norĩ zô, te tihẵrẵ za'ra, aibẵ 12 na ĩhẵiba norĩ zô. Taha pari, ma tô maparane si te te apisutu, daro mono bẵ si'aba'ré da, datẵme. Si'aba'rේ ô ré, ma tô duré tẵma pisutu za'ra, ĩsimiromhỗsi zarina, wa'uburé hẵ te te dama 're sẵmra za'ra mono da. ⁸ Ma duré tẵma waihu'u za'ra, marĩ hẵ te te siré 'wasari tỡ da, bẵdẵdi na da hẵ. Tisiwazusizẻb ré si si'aba'ré da, ma tô tẵma waihu'u za'ra. Mra hẵ duré romramizẻ hẵ duré rob'uiprazẻ hẵ te te 'wasari tỡ da, ma tô duré tẵma waihu'u za'ra. ⁹ Tipara'uza ré si si'aba'ré da, ma tô tẵma waihu'u za'ra. Duré da'uza ĩhẵpa ĩsỡ'utu'u hẵ te te 'wasari tỡ da, tihẵiba na ré si si'aba'ré da, ma tô tẵma waihu'u za'ra. ¹⁰ ẵne ma tô duré tẵma waihu'u za'ra:

— Darob u, 're aihutu aba mono wamhẵ, te te 're ĩ'aiwaibui wẵ wa'aba mono norĩ nhorôwa ẵma si, te za a'ẵ 're asimroi wa'aba mo, darob amoi u, duré 're aiwairẻbẻ aba mono ô ré. ¹¹ Da te 're aiwaibui wẵ za'ra wa'aba mono ô wamhẵ, duré da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono ô wamhẵ, te za dahawi 're aiwairẻbẻ su'u aba mo. Tawamhẵ dahawi 're aiwairẻbẻ aba mono ô ré, te za asisa'u aipara zapru hẵ 're ĩtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're ô na 're danomro mono wa, 'rẵwi 're dasisẵmri za'ra mono da. — ẵne ma tô tẵma waihu'u za'ra.

12 Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te oto datẽme ai'aba'ré, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono niwĩ. 13 Wa'uburé hã te te oto dama 're sãmra za'ra. Duré azeitona 'rãĩ wa'u wam na, te te 're da'rãĩ u'ré za'ra mono pari, ma tô da'ahã na te te 're dapese za'ra, dahãzé u'ãsi 're ãdahãimana za'ra mono hã.

Zuwã Batitaha dâ'ãzé wasu'u

Mateusi 14.1-12; Rucasi 9.7-9

14 Tawamhã apito Eроди hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, ãwasu'uuwẽ hã daro mono bã waptã'ã mono wa. ãne te ni'wam norĩ hã Zezusihi wasu'u na taré te te sima 're romnomri za'ra:

— Ô hã, Zuwã Batita apã ãhãiwa'udu. Taha wa, te marĩ hã dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ, tiwaihu'u pese na. — ãne te te sima ãma 're romnomri za'ra, taré.

15 Ni'wam norĩ hã te duré te te sima ãma 're romnomri za'ra, ãne:

— Ô hã Eriasi, duréihã dâ'ã nherẽ, apã ãhãiwa'udu. — ãne te te ãma sima 're romnomri za'ra, taré. Ni'wam norĩ hã te duré te te sima ãma 're romnomri za'ra, ãne:

— Ô hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, duréihã 're ãnomro mono norĩ ne hã. — ãne te Zezusihi wasu'u na taré da te dasima ãma 're romnomri za'ra.

16 Tawamhã apito Eроди, ma tô Zezusihi wasu'u na hã danhimirowasu'u hã wapa. Tawamhã ãne te tinha:

— Tô õ hã, Zuwã Batita. Te 'rui wa, da te butu nhizãri nherẽ, apã ãhãiwa'udu te 're mo. — ãne ma tô Eроди hã Zuwã Batita dama wasu'u, ta hã newa.

17-18 Eроди hã ma tô aré dama ti'ru, Zuwã Batita da te dasiwi pawasisi da, da te dasiwi sêrẽ da, dazazéb 're, 're sa mono da. ãne ma tô Eроди hã Zuwãhã ma, rob'manharĩ wasété. E marĩ da. ãmro ma, tãma rowẽ da, Erodizaha ma. Tinoi wi, ãma ãsi'ré na, ma timro, Piripihi mro na, Eроди hã. ãma mro wa, Zuwã ma tô Erodihã ma tinha: “'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã ãne: 'Asisãnawãĩ mro hã tiwi ãma 're ai'ré za'ra wa'aba mono õ di za.' ” — ãne ma tô Erodihã ma waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã.

19-20 Taha wa, Erodiza hã te te sina 're mreime 'ruiwapari, Zuwã hã. Te te wĩrĩ neza. Tane nherẽ, te te wĩrĩ waihu'u õ di. E marĩ wa. Eроди hã te te tiwi 're 'madã'ã pese, Zuwã Batita hã. Zuwã hã wẽ uptabi na, te dama 're hãimana. ãne na ma tô ãhãimanazém na waihu'u, Erodĩ hã. Taha wa, sina 're pahĩ mono wa, ma tô dawĩ te te 're 'madã'ã pese, Zuwã hã. Zuwãhã nhimirowasu'u hã te nasi wapa, Eроди hã. Tawamhã wapari ze na nasi te te wapari wa, zahadu rosa'rada te te sima ãma waihu'u õ di Eроди hã, Zuwã Batitaha ãma hã.

21 Tawamhã ma tô bådâ hã pisutu Erodi hã, ïwa ïwaptã'ázém na dasipo're pu'u za'ra wa, ïsiré dasa hã da te huri da. Taha wa, ma tô dama ïpire norĩ hã ïsiré tisa tihu, da'wapéi'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, duré Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma dama ïpire 're ïhâimana za'ra mono hã. Tawamhã aihĩni dasiré dasaihuri ré, Erodizaha ma wẽ di, Zuwã Batita ïdâ'ázéb da hã. 22 Taha wa, dasaihuri ré, ma Erodizaha 'ra sipi'ô hã ázé 'ri para u, dama sipese da. Tawamhã Erodi norĩ hã ma tô âma uze za'ra, tâma sipese za'ra wẽ te. Taha wa, te apito hã azarutu ma tinha:

— Marĩ ïwi waptêrẽ, asima ïwězéb uwaibaba. Tawamhã wa za aima tisõ. 23 Tô sena marĩ ïwi waptêrẽ wamhã, wa za aima âma uwaimra. ïnhipti'a ïwi waptêrẽ wamhã, aiwa wa za âma aipo'o aima, ate da, duré ïte da. — Âne ma tô tâma waihu'u, azarutu ma.

24 Taha wa, te tina u a'â mo, marĩ hã apito wi te te ïwaptêrẽ da na, te te sadawa pibu da, tina hã. Tawamhã ïna hã âne te asa tâma tinha:

— Ma'ápé, Zuwã Batitaha 'rã si tiwi waptêrẽ, taha si te te aima sômri da. — Âne ma ti'ra ma waihu'u.

25 Taha wa, si'aba'ré na ma apã ázé apito u, azarudu hã. Tawamhã âne te apito ma tinha:

— Zuwã Batitaha 'rã si, wa ïsima wẽ, piza'a 're nho'a wa, ïma hiri da, âhãna awa'awi. — Âne te tiwi waptê.

26 Tawamhã ma tô tiwi tirobzei'ô, apito Erodihi wi. Tane nherẽ, uburẽ sô ïdahârâ norĩ nho'a, te te azarutu ma ropisutu wa, ma tô tâma âma uwaimra, te te tiwi ïwaptêrêzéb uwaibaba. 27 Tawamhã ma tô ti'ru, awa'awi ïrã te te we âri da, da'wapéi'wa hã. Tawamhã awa'awi te sô mo, dazazéb u. Tame awa'awi ma tô butu nhizâ, Zuwã Batita hã. 28 Taha wa, te awa'awi ti'â, piza'a 'renho'a wa, azarutu ma, te te sômri da. Te te tâma sômri parip si, ma tina ma oto tisõ, Zuwã Batitaha 'rã hã. 29 Tawamhã Zuwã Batitaha zawi'wa norĩ hã ïwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô sô ai'aba'ré, ïhâiba zô, te te siwi sêrẽ da, ab're 're.

ZeZusi hã dasa na te te ïdapawaptobzém na rowasu'u

Mateusi 14.13-21; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14

30 Tawamhã ZeZusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã darob amoi hawi apã sihutu wamhã, ZeZusihi ma, ma tô siwasu'u za'ra, ïwẽ na te te ïdapawaptob za'ra mono zém na hã. Duré te te dama ïrowasu'u za'ra mono zém na zama ma tô tâma siwasu'u za'ra. 31 Tawamhã da'ahâ uptabi na ïtême dasisamarĩ pese wa, saihuri waihu'u ô di, ZeZusi norĩ hã. Taha wa, ma tô âne satõrĩ za'ra, ZeZusi hã:

— Oto wasi'aba'réri wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â, danhiti.

32 Tawamhã hâiba pisutu te oto ai'aba'ré, uba're u. Uba're wa, ma tô asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, danhiti hâimana za'ra da a'â,

zara niwĩ. ³³ Tane nherẽ, da'ahâ na ma tô waihu'u za'ra ni, zara u te te ãsaprĩ za'ra na hã. Taha wa, ma tô ãsõ'rãmib za'ra dasisa're, â zada'reí baba, Zezusi norĩ nho'rãmi, daza'rui mono bâ 're ãdahâimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã Zezusi norĩ wana, ma tô aihutu ni. ³⁴ Tawamhã Zezusi hã uba're hawi watobro wi, ma tô da'ahâ uptabi na da'ab'madâ. Taha wa, ma tô da'ãma tipẽ'ezé, pone'ërebâ 'madâ'ã ãna 're ãnomro mono ne, 're danomro mono wa. Tawamhã tame ma tô marĩ na tinhimirowasu'u ahâ uptabi na dapawapto, Zezusi hã.

³⁵ Tame tiwi hãiwahã wamhã, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã ma ãtẽme ubumro. ãne ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— A'ubuni wi wahâimana za'ra ré, ma wawi tihãiwahã za'ra. ³⁶ E dama rob'rui õ di za, dasi'aba're da, marĩ hã dasazéb da, da te dasima uipra za'ra da, re na 'ri ãsimasa mono u, 'ri wa'õtõ u zama.

³⁷ Tawamhã Zezusi, ma tô asa tãma waihu'u za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama ã'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

Tawamhã asa ma duré tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma:

— E niha wa za dasa hã dama uipra za'ra ni, da'ahâ uptabi nherẽ. Rob'uiprazé hã ahâ uptabi na, wama hãimana za'ra 'wa'ãhã, 200 na wa aré dasa hã dama uipra za'ra ni, ã'u'ëté wapu hã.

³⁸ Tawamhã Zezusi te asa sô sadanharĩ za'ra:

— E niha te bété ã'u'ëté wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa. Ma'ãpé sô sabu za'ra wa'aba.

Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te te sabu za'ra pari wamhã, Zezusihi ma, te wasu'u za'ra:

— 5 na ãhãiba hã ã'u'ëté wapu hã, duré maparane pe'a hã. — ãne ma apã Zezusihi ma waihu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô dama waihu'u, dui wa, dawa'õtõ mono bâ dasi'ubumroi mono da, uburé. ⁴⁰ Taha wa, dui wa, te oto dasi'ubumro, ni'wam norĩ si 100 na ãhãiba hã, duré ni'wam norĩ hã 50 na ãhãiba hã. ⁴¹ Tawamhã ma tô oto ã'u'ëté wapu hã waibu, 5 na ãhãiba hã. Pe'a zama ma duré timra. Tawamhã hãiwa u te ãré rob'madâ. Timama ãma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ë, ã'u'ëté wapu hã. Te te wẽ'ëi mono pari, ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ ma sõmri za'ra, te te dama sõmri za'ra mono da. Pe'a zama, ma tô te te wẽ'ë zahuré, te te duré dama sõmri za'ra mono da. ⁴² Tawamhã ã'u'ëté wapu hã umrore nherẽ, wẽ'ëi ahâ di. Duré pe'a hã maparane nherẽ, wẽ'ëi ahâ di. Taha wa, ma tô aihĩni dasa hã huri ni. Ma tô duré da te 'mahãpãrĩ. Da'ahâ uptabi nherẽ, da'ãma si'utõrĩ õ di. ⁴³ Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô apã si'õtõ 're te te sé, danho'rada hã, ã'u'ëté wapu wẽ'ë hã, pe'a wẽ'ë zama. 12 na ãré hã si'õno hã, danho'rata ré hã. Si'õtõ 'remhã 'masisi di. ⁴⁴ 5 miu na aibã norĩ hã ãhãiba hã, ã'u'ëté wapu na ãsaihuri hã.

Zezusi hã â nhisi baba ãmorĩzé wasu'u

Mateusi 14.22-33; Zuwã 6.15-21

45 Taha pari, ma tô Zezusi hã tãma rob'ru za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, uba're wa sisisi da, ãwana te te saprĩ za'ra da zara u, Besada na 'ri wa'õtõ nhisi u, si'aba're da, ãwana. Tawamhã Zezusi hã te a'â ãsa'u tizab za'ra, te te dama rob'ru da, danhorõwa u, da te ropéi mono da. 46 Te te dama rob'rui pari, te êtẽ 'rãihã u mo, Timama ma, mreme da. 47 Tawamhã oto tiwi mara za'ra wamhã, uba're hã â wa'wa u, ma tô ãré tihãimana za'ra. Taha ré, Zezusi hã siwaprosi te a'â tihãiba, êtẽ 'rãihã ãma. 48 Tawamhã êtẽ 'rãihã hawĩ, ma tô 'madã'ã za'ra tisiré 're ãnomro mono norĩ hã, uba're sari na si'u'êtẽ za'ra mono ré, rowa'u'u za'ene apã te te tiwi wabzuri za'ra mono wa, uba're hã ãsõ'õmoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa. Taha ré, ma tô Zezusi hã ãtẽme timorĩ za'ra â nhisi baba, mara hã ré. Tawamhã ãsõ'rãmi te aré timorĩ za'ra, Zezusi hã.

49-50 Â nhisi baba ãtẽme morĩ za'ra wamhã, te ãma rosa'rata za'ra, adã'ã hãiba warõ newa. Taha wa, tãma pahi za'ra wa, te tãma 're sadari za'ra. Taha wa, te Zezusi hã awa'awi tãma si'mahãrã za'ra, ãne:

— Wa hã wa we atẽme ãmorĩ 'wa. ãma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

51-52 Tawamhã awa'awi uba're wa, ma tô ãtẽme tizébré za'ra. Sébré wi, ma rowa'u hã sazã. Taha wa, rowa'u te te ãsazãrizém na, ma ãma titob'uzu za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. E marĩ wa. Zezusi hã ã'u'êtẽ wapu te te dama wẽ'ei mono wamhã, ahã di. Tane nherẽ, te te siwi ãma waihu'u su'u õ di, ãwaihu'u pese uptabi na hã.

Zezusi hã, Zenezaré ãma te te ãda'apesezé wasu'u

Mateusi 14.34-36

53 Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô saprĩ za'ra, ãsõ'u na zara u. Te te saprĩ za'ra wamhã, ma tô aihutu, Zenezaré na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tame ma tô â zada're ãma, uba're na ãma wasisi za'ra. 54 Tawamhã uba're hawĩ wairébé wamhã, awa'awi ma tô dasiwi waihu'u za'ra ni, Zezusi hã. 55 Tawamhã daza'rui mono bã, ma tô ãhãzé ré norĩ hã ãtẽme 'wasari ni, Zezusihi hãimanazéb u, ãsimiwaptã ré. 56 Daro mono bã te Zezusi hã datẽme 're mo, 'ri wa'õtõ u zama 'ri nho'õmo u zama, re na 'ri ãsimasa mono u zama. Darob u datẽme 're simasisi mono wi, ma tô ãhãzé ré norĩ hã da te tãma 're sa'ra za'ra, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ãubumroi mono zéb ãma. Tawamhã ma tô tiwi rowaptẽrẽ za'ra ni, ãuza nhisutu si ãhãzé ré norĩ hã te te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhã ãuza nhisutu si te te tiwi 're upi za'ra mono nherẽ, ma tô 're séptã'ã za'ra, uburẽ ãhãzé ré norĩ hã.

**Zudezu norĩ hi'rata hâimanazém na, parisezu norĩ ma,
Zezusi te te ïwaihu'uzé wasu'u**

Mateusi 15.1-9

7 ¹ Tawamhã aibã norĩ hã Zeruzarẽ hawi ïsihudu hã ma tô Zezusihi u si'rã'õtõ, zudezu norĩ hã. Ta norĩ hã parisezu, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ. ² Ta norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ hã, parisezu norĩ nhimiroti hã te te 'madâ'â za'ra ãna, saihuri wa, simisõi pese ãna.

³⁻⁴ Zudezu norĩ hã tihirata norĩ nhimiroti zarina si, te 're hâimana za'ra. Tisiré zudezu norĩ nhipai u, te taha si te te 're 'madâ'â pese za'ra, parisezu norĩ hã. Taha wa, 're simisõi pese za'ra mono parip si, te za 're saihuri. Duré marĩ hã dasai wedezém hawi 'ri tême te te 're ï'ãwisi za'ra mono hã, te za te te 're upsõi pese za'ra, ãma 're saihuri mono õ ré. Duré te za hâsizé hã te te 're upsõi pese za'ra, duré piza'a hã duré piza'a ïsi'uwazi 'manharĩ hã, tihirata norĩ nhimiroti zarina.

⁵ Taha wa, parisezu norĩ hã Zezusihi u si'rã'õtõ wamhã, ma tô Zezusi hã siwi 'mahã, rowahutu'wa norĩ me:

— E marĩ wa, te bété asiré 're ïnomro mono norĩ hã simisõi ãna 're saihuri, wahirata norĩ nhimiroti na te te rosa'rata za'ra ãna.

⁶⁻⁷ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa ãma sada'ãbã za'ra, ãne:

— Tô senai õ di, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Duréihã Iza'iza hã ma tô ï'uwaibaba ai'ãma rob'ui'ére sirõmo za'ra wa'wa, aihâimanazéb za'ra wa'aba na hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na ma tô ãne na ai'ãma rob'ui'ére sirõmo za'ra wa'wa:

“Õ norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré ï'ãma 're wata za'ra. Tane nherẽ, te tipê'ẽ 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ï'upana. Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, ïnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norĩ hã ï'ãma 're ïwata za'ra mono zé hã.”

— ãne ma tô tãma waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Taha wa, ma tô ãne da'ãma rob'ui'ére, Iza'iza hã. Duréi pese, te te da'ãma rob'ui'ére nherẽ, tô sena na te aiwasu'u za'ra wa'wa. ⁸ A norĩ wa'wa hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di. Ti'ai ãma danhimiroti na si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô parisezu norĩ ma 're ïhâimana za'ra mono zé hã tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

⁹ ãne ma tô duré tãma waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aihâimana nhipese sina te 're ïrême za'ra wa'aba mo 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, 'rãwi asimirosa'rata na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Duréihã Mozési hã ma tô dama roti, ãne: “Aimama hã te za 're ïwazéb za'ra wa'aba mo, ana

zama.” ãne ãsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ hã timama ãma nherẽ, duré tina ãma nherẽ, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” ãne ãsimiroti hã duréihã. 11-12 Tane nherẽ, te ãhãna hã asimiroti za'ra wa'aba zéb zarina si 're dahãimana za'ra, damama norĩ hã da te 're pawaptob za'ra mono ãna, dana norĩ zama. Áté ni'wai ma, te za ãsibro hã 're hãimana, timama hã duré tina hã te te ãpawaptob zahuré zéb da hã. Wẽ nherẽ, te za áté ãne timama ma waihu'u, tina ma zama: “Marĩ na te aipawapto wa'aba da hã, te ãsima wẽ nherẽ hã, tane nherẽ, wa tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãma ropisutu, te tãma sãmri da, ãma ãwata zéb da hã.” Áté ãne te za timama ma waihu'u, tina ma zama. ãne wamhã, te za tãma 're ãwaihu'u wasété za'ra wa'aba mo, ãne: “Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ma tô ãropisutu pa. Taha wa, te za tãma ãma ãuwaimra, aimama norĩ, ãma pawaptob zahuré õ nherẽ, ana me.” ãne ma tô dama 're ãroti wasété za'ra wa'aba mo. 13 ãne wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã aima wapu za'ra wa'aba di, ãsimiroti upana aihirata norĩ nhimiroti na si, dama 're roti u'ãsi za'ra wa'aba mono wa. Tane duré aimawi na dama 're ãroti za'ra wa'aba mono zé hã, ahã uptabi di. — ãne parisezu norĩ 're ãhãimana za'ra mono zém na, ma tô Zezusi hã tãma rowaihu'u za'ra.

'Rãwi 're ãdasiwasété za'ra mono zém na rowasu'u

Mateusi 15.10-20

14 Tawamhã Zezusi te duré sima dazô hã, te te dama roti da, ãne:

— Ma'ãpé, ãnhimirowasu'u hã wapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da ãma. 15 Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za. Dapẽẽ hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'rãwi. — ãne ma tô dama rowasu'u, da te dasina waihu'u za'ra da.

17 Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto ai'aba'ré, 'ri tẽme, tisiré 're ãnomro mono norĩ me. Tawamhã 'ri tẽme sihutu wapsi, te oto siwi sadanha, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã, marĩ na te te dama ãrowasu'uzém na hã te te tãma waihu'u za'ra da, 'rãwi 're ãdasiwasété za'ra mono zém na hã. 18 Tawamhã ma tô tãma waihu'u za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba ma zama, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za 'rãwi. 19 E marĩ wa. Dapẽẽ na, da te 're ãrosa'rata za'ra mono zéb u, 're sisisi mono õ wa za, dasa hã. Danomo u si, te za 're sisisi, dasa hã. Taha pari, te za 're wairébé apã, rob u. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te ãma waihu'u za'ra da, dasai mono bã ãwẽ na 're ãdasaihuri mono zéb da hã.

20-22 ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Dapẽẽ hawi, da te 're ãsani za'ra mono na si, te za 'rãwi 're dasiwaseté za'ra. Dapẽẽ 're, danhimirosa'rata waseté hawim na si, te dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, marĩ na danhipsaihuri hã, duré dasipãrĩ hã, duré dasina danhipsaihuri hã, duré danhibrom na da'ruiwapari hã, duré dawasété 'manharĩ hã, duré dazadawa nhipe hã, duré marĩ na danhiminho'ru hã, duré danhisi wasédé hã, duré marĩ na 'rãwi dasina dawada hã, duré 'rãwi dawasété na 're ãdasisãmri za'ra mono õ zé hã. ²³ Dasi'uihã na te za 'rãwi da te dasima 're rosa'rata waseté za'ra. Taha pari, te za uburé marĩ hã ãwasétere hã da te 're 'manharĩ za'ra. ãne wapsi, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Pi'õ zudezu'õ 'ra hã, Zezusi te te wa'uburé hã ãhawi ãsatõrízé wasu'u

Mateusi 15.21-28

²⁴ Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba're, darob amoi u. Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, daro hã. Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Tame ãsãmrazém na da te dasiwi ãwaihu'uzéb da hã, te te sima wẽ õ di, Zezusi hã. Tane nherẽ, a'ã da te sa'rese ãna, sãmra waihu'u õ di. ²⁵⁻²⁶ Tawamhã pi'õ hã ma tô duré ãsãmrazém na danhimirowasu'u hã wapa. Zezusihi wasu'u te te wapari wi, ma awa'awi ãtẽme mo. ãra hã ba'õtõre hã, wa'uburé hã te te 're wamnarĩ mono wa, te ãtẽme mo, te te tãma wasu'u da. Tawamhã ãtẽme wisi wi, ma tô Zezusihi papara aime, hi'rãtitõ. Pi'õ hã deredu na ãpodo, zudezu'õ, Siru Penisiza nhihudu. Tane nherẽ, ma tô Zezusihi wi rowaptẽ, wa'uburé ma, te te rob'ru da, ãra ma watobro da, ãra hã rowẽ na si, tãma 're hãimana mono da oto. ²⁷ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha pi'õi ma, ãne:

— ãmorĩrata na te za da'ra ma, ãsa hã da te tãma 're sãmri za'ra, tisa hã te te 're 'mahãpãrĩ za'ra mono da, a'ã. Da'ra sa hã ãmorĩrata na wapsã ma, da te 're sãmra mono wamhã, ã'uwaibaba õ di.

²⁸ Tawamhã, pi'õ hã ma asa ãma sada'ã:

— Tô ã'uwaibaba, ma tane hã ãma ãwaihu. Tane nherẽ, te za da'ra saipru hã, da'ra norĩ wi 're rere'e mono wamhã, wapsã hã te te 're huri, wedezai 'rowi.

²⁹ Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u:

— Tane tô. Asa ãma ãma uwaimrami wẽ wa, te za oto apã aimo, 'ri tẽme. Ai'ra ma, ma tô wa'uburé hã watobro.

³⁰ Tawamhã pi'õ hã te apã mo, tinhorõwa u. Wisi wamhã, rowẽ na ma tô ti'ra hã sabu, waptã nomro ré. ãwana ma tô tãma watobro, wa'uburé hã. Taha wa, tãma rowẽ di oto.

**ZeZusi hã aibã ãpo'reptõ duré ãmreme waihu'u'õ,
te te ãpesezé wasu'u**

³¹ Tawamhã ZeZusi norĩ hã Tiru na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, hãimana za'ra pari, ma tã ai'aba're. Sido na daza'ru nhisi wa'wai baba, ma tã ro'rahãri za'ra. Duré Decapori na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tã ro'rahãri za'ra, 10 na daza'ru wa'wai baba. Tawamhã Darireza ãma â zaihã u, ma tã aihutu, ãsõ'ui u. ³² Tawamhã ãsõ'u zaihã u sihutu wamhã, aibã ãpo'reptõ hã ma tã ãtẽme dasiwi saprõni ni, ãmreme waihu'u'õ hã. Tawamhã ZeZusihi ma, te oto 'ru za'ra, siwi ãsaprõni'wa norĩ hã tinhib'rada te te ãma hiri da, te te pese da. ³³ Tawamhã ZeZusi hã ma tã aibã hã danhiti sima saprõ. Tawamhã tinhipto hã ma tã ãpo're 're tiza. Taha pari, ma duré tizadaipro na tinhipto hã sada di'i, te te ãma soto u're da. ³⁴ Taha pari, te hãiwa u rob'madã. Hãiwa u te te rob'madã'ã sina, aibã ãma pẽ'ézé wa, tip'ẽ 're te ãi'ã. Tawamhã tisimremezém na te tãma tinha:

— Epata. — ãne ãma ãsaprĩzé hã, wamreme na: “Aipo're 'repu'u.”

³⁵ Tawamhã ma tã po're 'repuru oto, awa'awi. Duré ma tã tinhoto wairo. Tawamhã mreme wẽ di oto, aibã ãmreme waihu'u'õ hã. ³⁶ Tawamhã ZeZusi hã te sina dazadawa uwati pese, ãwasu'u na da te dasima ãma ropé tã da. Tane nherẽ, ãmadã'ã'wa norĩ hã te nasi dama rowasu'u za'ra, aibã te te ãpesezém na. ³⁷ Tawamhã ãsimirowasu'u, da te wapari za'ra wamhã, ma tã ãma tatob'uzu za'ra ni. ãne te ZeZusi hã dasima wasu'u za'ra ni:

— Tã sena, te uburé marĩ ãwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ. ãpo'reptõ hã ma tã pese, ãmreme waihu'u'õ hã. — ãne te ãma tawata za'ra ni.

ZeZusi hã, 4 miu na dahãiba hã te te ãsaihurizé wasu'u

Mateusi 15.32-39

8 ¹ Tawamhã syry na ãma ronomro parip si, ma tã duré apã ãtẽme tasi'rã'õtõ ni, ZeZusihi u hã. Tawamhã marĩ na dasaihuri õ wa, dasazé hã oto hãimana õ wa, te ZeZusi hã sima sã tihãrã za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ zõ.

² ãne te tãma siwasu'u za'ra:

— ãhãna ãrata dasi'ubumroi ré, ma tã dasa hã dawĩ ai'utõ, bãdã si'ubdatõ da'ãma si'utõrĩ wa. Taha wa, da'ãma ãpẽ'ézé di, wa hã.

³ Mram nherẽ, te dama rob'rui wamhã, te za dasi'marõpãrĩ za'ra bãdãdi na, danhib'uware wa, romhã hawi we ãdasihutu norĩ hã.

⁴ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E niha wa za dasa hã dama 'mai'uipra za'ra ni, wa te dama sãmri za'ra mono da. ãmemhã a'ubuni wi, wa ai'ubumro ni.

⁵ Tawamhã ZeZusi te asa sadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ã'u'ëté wapu hã aima tihãimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihâimana za'ra. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra asa.

⁶ Taha wa, ma tô Zezusi hã dama rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô duré 7 na ĩ'u'ětê wapu hã waibu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma wata da, sôpru wa. ãma wata pari, ma tô te te wê'ê, ĩ'u'ětê wapu hã. Tawamhã tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ma tô te te sômri, te te dama sômri za'ra mono da. ⁷ Pe'a hã ĩsyryre hã te duré tâma ti'maihâiba, ĩsebre siro hã. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata, pe'a ĩsyryre na zama, sôpru wa. Taha pari, te duré tâma 'ru za'ra, te te dama sômri za'ra mono da. ⁸ Tawamhã aihĩni te oto dasa hã huri ni. Dasa hã ma da te 'mahâpãrĩ, aihĩni. Taha pari, dasa ĩsi'azazâri hã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô apâ te te sé. Si'õno hã 7 na ĩhâiba wa, ma tô ãma 'masisi za'ra. ⁹ ĩdasaihuri za'ra norĩ hâiba za'ratazé hã, 4 miu u, ma watobro, âté.

Taha pari, te oto Zezusi hã dama rob'ru, apâ darob u, da te ropéi mono da. ¹⁰ Tawamhã te te dama rob'rui pari, ma uba're wa asisi, Zezusi norĩ hã, zara u te te saprĩ za'ra da, Damanuta na ti'a nhisi u si'aba're da.

Parisezu norĩ hã, Zezusihi wi, te te ĩrowaptêrê za'ra zé wasu'u

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Rucasi 11.29-32

¹¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ma Zezusihi u aihutu, ĩsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa, ĩsadawa wa'rãmi te te nasi tâma nharĩ za'ra da. Tawamhã Zezusihi wi, te oto rowaptêrê za'ra, tiwaihu'u pese na marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te tâma 'manharĩ za'ra da. E marĩ da. Tô sena 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, dama ĩwaihu'u'õ hã te te 're ĩ'ab'manharĩ mono zô, te te siwi pibu za'ra da. Taré te te siwi wê'õ da, te ãne tiwi rowaptêrê za'ra. ¹² Tawamhã Zezusi hã ãma pê'êzé za'ra wa, ma sa'êtê pê'êwaze. Tawamhã te sima tinha, ãne:

— E niha ma tô nimosi dapoto tém norĩ hã siwi ĩwada'u, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã ĩs'õ'a te tâma 'manharĩ za'ra da. Mare di, ãne hã. Te tâma 'manharĩ za'ra õ di za. — ãne te sima tinha, Zezusi hã.

¹³ Taha pari, te tiwi timorĩ za'ra. Uba're wa, ma oto âzé, zara u te te saprĩ da apâ.

Parisezu norĩ te, duré Erodihhi te, ĩ'u'ětê wapuzé wasu'u

Mateusi 16.5-12

¹⁴ Tawamhã zara u, ma tô oto aihutu, Zezusi norĩ hã. ĩ'u'ětê wapu hã siré te te 'ma'ãri za'ra da nherê, ma tô ãma po're ha'ãri za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Misire te nomro, uba're 'remhã. ¹⁵ Tawamhã Zezusi ma ãne tâma waihu'u za'ra:

— Ma'ápé, 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ĩ'u'ětē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzém nhiti, apito Erodihi me.

16 Tawamhã te sima nharĩ za'ra, ãne:

— ĩ'u'ětē wapu hã ãté wama hâimana za'ra õ wa, ma ãne wama waihu'u za'ra.

17 Tawamhã Zezusi ma sina wapari za'ra. Taha wa, te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha te ĩ'u'ětē wapu hã aima ĩhâimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi ĩzadaihu'u za'ra wa'aba õ di bété, ĩ'u'ětē wapuzém na te aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã. E niha waihu'u su'u za'ra wa'aba õ di bété. 18-19 E niha atômo na marĩ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. E niha aipo're na marĩ 're wapari za'ra wa'aba mono nherē, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. 5 na ĩ'u'ětē wapu hãiba hã te dama ĩwē'ēi ahâ mono zém na hã, duré 5 miu na dahâiba nherē, aihĩni ĩdasaihurizém na hã, e ma ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa. E niha si'õtô hãiba hã ĩré danho'rada hã ĩsi'azazâri hã, apâ ĩwa ĩséme aba mono hã. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra. Tawamhã asa ma Zezusihi ma waihu'u za'ra:

— Si'õno hã 12 na ĩhãiba hã danho'rata ré hã.

20 Tawamhã Zezusi hã ĩsadanharĩ na, ma duré tãma ãma sahu za'ra:

— Duré, 7 na ĩ'u'ětē wapu hã hâimana nherē, te dama ĩwē'ēi ahâ mono zém na hã, duré 4 miu na dahâiba nherē, da te 'mahâpãri mono wamhã, e niha si'õtô hãiba hã danho'rata ré hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

— Si'õno hã, 7 na ĩhãiba hã danho'rata ré hã. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra.

21 Tawamhã Zezusi te duré tãma nharĩ za'ra:

— E niha bété zahadu ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ di, ĩwaihu'u pese na hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

Zezusi hã ĩtob'a te te ĩpesezé wasu'u

22 Taha pari, te oto ai'aba'ré Zezusi norĩ hã, Besada na 'ri wa'õtô nhisi u. Tawamhã datême sihutu wamhã, aibã ĩtob'a hã ma tô ĩtème dasiwi saprõni ni, Zezusihi u. Tinhib'rata na te te upi da, te te to pese da, te tãma 'ru za'ra, siwi ĩsaprõni'wa norĩ hã. 23 Tawamhã Zezusi hã ma ĩtob'a hã pa'â, danhiti te te sima saprõni da. Tawamhã tizadaipro na ma sada sisiptômo di'i, te te ãma tob'u'rê da, aibã hã. Taha pari, ma duré tinhib'rada hã ãma tihi. Taha parimhã, te sadanha, ãne:

— E zahadu marĩ hã 'madâ'â õ di. E ma tô marĩ hã ĩ'madâ.

24 Tawamhã aibã te te rob'madâ'â wamhã, Zezusihi ma, te asa tinha, ãne:

— Zahadu te rob'madâ'â pese õ di. Aibã norĩ hã te ai'aba'rê, wede

ne ãhãiba za'ra hã. — ãne ma asa tãma waihu'u, te te rob'madãã pese waihu'u õ wa.

25 Taha wa, tinhib'rada hã ma tã duré ãma tino, ãtomhã ãma, Zezusi hã. Tawamhã ma tã tito pese oto, aibã hã. Te rob'madãã wẽ di oto. 26 Tawamhã Zezusi hã te aibã ma rob'ru, tinhorõwa u morĩ waré da oto, apã morĩ tã da, 'ri wa'õtõ u hã.

**Zezusi hã Danho'reptui'wa na, Pedru hã asa te te tãma
ãwaihu'uzé wasu'u**

Mateusi 16.13-20; Rucasi 9.18-31

27 Taha pari, Zezusi norĩ hã te oto 're nomro, 'ri wa'õtõ mono bã. Apito Piripihi te, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, 'ri wa'õno hã. Tawamhã bãdãdi na si'aba'rẽ sina, te tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— E niha ma tã da te dasima 're ãwasu'u za'ra. E 'wa hã, wa hã.

28 Tawamhã asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãiwa'udu. A hã, u, Eriasi apã we ãaimorĩ. A hã, u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hãiba amo, duréi pese atãã nherẽ, apã aihãiwa'udu.

29 Tawamhã Zezusi te duré sina sadanharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tã asima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Pedruhu si, ma asa tãma waihu'u na wa'rã:

— A hã Cristu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da.

30 Tawamhã Zezusi te sina sadawa uwati za'ra, Danho'reptui'wa na, te te a'ã dama wasu'u za'ra tã da.

**Zezusi hã, za ãdã'ãzém na, duré za apã ãhãiwa'utuzém na
ãsiwasu'uzém na rowasu'u**

Mateusi 16.21-28; Rucasi 9.22-27

31-32 Tawamhã ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãma ãpisutuzéb zarina, wa za robzépata za'ëtẽ. Wama roti'wa norĩ hã te za siwi ãwẽõ za'ra, ãhi norĩ hã. Sasedoti ãpire norĩ zama, duré dama rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi ãwẽõ za'ra. Tawapsi te za dasiwi ãwĩrĩ ni. Tawamhã bãdã maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za hãiwa'udu apã. — ãne sã'awi ma tã Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra, tãma ãrob'rãsutuzém na hã te te ãma waihu'u sirõmo za'ra da. Tawamhã Pedru hã ãne tãma ãsiwasu'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da, te sima saprõ Zezusi hã, tisiré norĩ nhiti. 33 Tawamhã te te sina wapari wamhã, tisiré 're ãnomro mono norĩ u, ma aipi'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te ãne tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ãnhiti. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata õ di, a hã. Danhimirosa'rata zarina si, te ããma ãrosa'ra, a hã.

³⁴ Taha pari, Zezusi te duré sima dazô hã, uburé ãtẽme dasi'rã'õtõ mono da. Tisiré 're ãnomro mono norĩ zô zama, te duré tihãrã za'ra sima. Tawamhã ãne ma si'ãma dama rowaihu'u:

— Ni'wam norĩ hã ãsiré 're nomro u'ãsi mono da, te te sima 're ãwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Tiza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherẽ, te za ãsiré 're nomro. ³⁵ Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihãimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, duré ãzadawa wasu'u'wa 're nomro mono wa, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁶⁻³⁷ Áté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dãrã. Ti'ab ré sibrob ahã nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami mono õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. Ti'ai ãma simarĩ ahã uptabi nherẽ, tãma waihu'u õ di za, marĩ na ãsiwa'ãbãzéb da hã, rowẽ ãma 're ãhãimana mono zéb da hã. — ãne Zezusi ma tã dama waihu'u siro, da te waihu'u za'ra da. ³⁸ Ma tã duré dama rowaihu'u ãne:

— ãhãna da'ahã na 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã ma tã rẽme za'ra ni. Dawasété na si te oto 're danomro, ã nimosi dapoto té mono hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ãzazei'wa na, duré ãmreme wapari pese 'wa na, áté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. Áté te za dawĩ 're si'udã za'ra, ãzazei'õ'wa ne. Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã nimahã na si, wa za wei mo apã. ãmama te hã, rowa'a za'ëtẽ ré, wa za wei mo, hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ siré. Tawamhã apã we ãmorĩ wapsi, ã'udã'wa norĩ hã ãzazei'wa na te waihu'u za'ra õ di za. — ãne ma tã dama rowasu'u, Zezusi hã.

9 ¹ Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, ãne:

— Tã sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherẽ, ai'matã'ã aba õ ré, te za tiwaihu'u pese na 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã ãma ã'madã'ã za'ra wa'wa. — ãne ma Zezusi hã dama waihu'u siro, da te dasina waihu'u za'ra da.

Zezusihĩ hãiba ãsisaprizé wasu'u

Mateusi 17.1-13; Rucasi 9.28-36

² Tawamhã bãdã 6 na ãma si'utõrĩ pari, ma tã Zezusi hã Pedru norĩ si te te simro, Ti'adu norĩ me, Zuwãhã zama. Ètẽ rãihã u ma tã ai'aba'ré. Tame ma tã Zezusi hã tihãiba na saprĩ, Pedru norĩ nho'a. ³ ã'uzã hã ma tã tihãirã uptabi. Rowa'a za'ëtẽ ne, ma ai'ubuzi, rã

uptabi na. Da'uza hã da te 're hã upsõi pese za'ra mono nherẽ, hãirã prã ti, Zezusihi uza ma hã. ⁴Tawamhã dahi'rata norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Eriasi norĩ hã Mozésihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra. ⁵⁻⁶Tawamhã Pedru te Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, âme wama rowẽ za'ra di. Si'ubdatõ, wa za aima 'ri za'ra wa'aba ni aihâiba bâ wa'aba, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã. — Âne ma Pedru hã tãma waihu'u, a'â te te rosa'rata âna. Te te 'madâ'â za'ra wa, ma tãma tipahi za'ra, Pedru norĩ hã. ⁷Tawamhã hãiwa nhirõtõ'a za'êne hã ma ubu za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, hãiwa nhirõtõ'a hawi, ma we tãma nharĩ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Pedru norĩ ma:

— ã hã ì'ra, te 're ìsawi pese mono. Ma'ãpé ìsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁸Taha wamhã, taré te titõmo na sô rowaimrami za'ra. Zezusihi si te âma siwi 'madâ, siwaprosi ìsam na.

⁹Tawamhã êtẽ 'rãihã hawi, ma oto si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Si'aba'ré sina, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, âne:

— Êtẽ 'rãihã âma ì'madâ'â za'ra wa'aba zém na hã, dama rowasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. Wa hã ti'ai âma dasiré ìpodo hã ab're hawi ìhãiwa'utu parip si, te za dama 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰Tawamhã ìmreme ma tô wapari za'ra, Pedru norĩ hã. Taha wa, te 'rãwi sima rowasu'u za'ra, âne:

— E niha ìsiwasu'uzé hã ab're hawi, za te te ìhãiwa'utu na. Wa norĩ hã wama waihu'u za'ra õ di. — Âne te 'rãwi sima rowasu'u za'ra. ¹¹Tawamhã te oto siwi sadanha, Zezusi hã:

— E marĩ wa, te rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra bété, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu wana, Eriasi za we ìmorĩ na hã.

¹²⁻¹³Tawamhã Zezusi ma tô asa tãma waihu'u za'ra:

— Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ì'uwaibaba âma rob'ui'éré ìbailhã na, Eriasi za we apã ìmorízém na te te ropese da. Tane nherẽ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hã ma tô wei morĩ pa. Da te dasima ìwẽ za'ra zéb zarina, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra ni, ìwana da te duré âma ìrob'ui'érezéb zarina. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô ì'ãma rob'ui'éré sirõmo za'ra, ti'ai âma dasiré ìpoto âma hã, sa'ëtẽ na za te ìrobzépatazém na hã, duré za da te dasiwi ìwẽ'özém na hã. E marĩ wa, ma tô âne ì'ãma rob'ui'éré sirõmo za'ra. — Âne te Zezusi hã sina sadanharĩ za'ra.

Ai'repudu ìpesezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Rucasi 9.37-43

¹⁴Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto apã ai'aba'ré, tisiré norĩ u. ìwana za'ra ma tô da'ahã na tasi'rã'õtõ ni. Tame 'Re ìhâimana u'âsi mono

nhimiroti ui'éré na rowahutu'wa norĩ hã te nasi ïsadawa wa'rãmi tãma nharĩ za'ra, Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ ma, ïsimirowasu'u na te te saze za'ra õ wa. 15 Zezusi hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, uburé ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, ma tô ïtême dasisa're, da te sawi za'ra da. 16 Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— E marĩ na, te asima ïrowasu'u za'ra wa'wa.

17 Tawamhã aibã hã dawa'wa hawi te 'mahã:

— Rowahutu'wa, ï'ra wa we atême saprõ, ïma pawaptob da. Wa'uburé te te 're upi mono wa, mreme õ u'âsi te 're sãmra. 18 Wa'uburé hã te te 're wabzuri, ti'ai u. Tawamhã ïsadaipro hã te tiwi 're pusi. Te duré 're 'wahãihãsi. Te duré 're sitete. Te duré 're sib'uwa. Wa tô aré waptêrẽ za'ra, asiré 're ïnomro mono norĩ hã wa'uburé te te siwi me da, tãma. Tane nherẽ, tãma waihu'u za'ra õ di, ï'ra ma, te te siwi ïme da hã. — ãne te aibã hã rowasu'u, Zezusihi ma.

19 Tawamhã aibã mreme te te wapari wamhã, ma tô tisiré 're ïnomro mono norĩ ma tinha:

— E niha bété ai'rata 're ïnhamra u'âsi aba mono nherẽ, asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bété, te 're ï'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. E ïpê'ézé u'âsi, wa za ai'rata 're ïmorĩ 'wa, 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'ãpé, ai'repudu hã we ïtême saprõni aba.

20 Tawamhã ma tô ïtême siwi saprõ, ai'repudu hã. ïtême te te siwi ãwisi wi, te wa'uburé hã Zezusi hã 'madã. Taha wa, te sisa'u ai'repudu hã wasutu. Sa'ëtẽ te 're sipizari, ti'ai wa. Ma duré sadaiproi waze.

21 Tawamhã Zezusi hã te ïmama hã ãma sadanha:

— E niha ma tô ãma tiwahu, ai'ra hã ïré 're hãimana mono ré hã.

— ï'ra hã sapore ré, ma tô 're siwamnarĩ. 22 Unhama u te te 're wabzuri wa'uburé hã, unhama na te te wĩrĩ da. Âi ba zama te te 're wabzuri, â na te te wĩrĩ da. Tô sena aiwaihu'u pese wamhã, wapawapto na. Ma'ãpé, wa'ãma aipê'ézé na.

23 Tawamhã ãne te Zezusi hã tãma tinha:

— E niha te ãne ïma ïnha, tô sena ïwaihu'u pese wamhã, te aipawapto wa'aba da hã, ai'ra ãma. ïwaihu'u pese na, da te 're ï'umnhasi za'ra mono wamhã, uburé dama waihu'u pese di za, marĩ na da te 're ïdapawaptob za'ra mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u.

24 Tawamhã awa'awi te aibã hã Zezusihi ma tinha:

— Asimipawaptobzém na, wa tô ai'umnhasi. Ma'ãpé, 're ïpawaptob u'âsi mono, asimipawaptobzém na te 're asazei pese mono da oto. Taha da, wa aima ïsiwasu'u.

25 Tawamhã Zezusi hã ïtême ïdasi'rã'õtõ norĩ hã da'ahã na te te da'ab'madã'â wamhã, ma tô wa'uburé ma rob'ru, ãne:

— Wa'uburé, ai'repudu 're upi u'âsi mono wa, te mreme'õ u'âsi 're

hâimana. Te duré po'reptõ u'âsi 're sãmra. Aiwatobro, ai'reputu hawi. Niwa apâ asébré tõ, ai'reputu u.

26 Tawamhã wa'uburé, ma tizadari. Sisa'u te duré wasutu, ai'repudu hã. Tawamhã îhawi ma tô watobro. Ai'repudu hã rési âna te oto nomro, dâ'â newa. Taha wa, te dasima rowasu'u za'ra ni, ai'repudu hã îdâ'â na. 27 Tane nherê, ma tô Zezusi hã ai'repudu hã pa'â. Ma tô hâiwi wahutu, para na sab da.

28 Taha pari, ma asisi 'ri para u, Zezusi norĩ hã. Tame hâiba pisutu ma tô si'âma sadanharĩ za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã:

— E niha bâ bété wa norĩ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherê, wa te wasiwi ãmei waihu'u õ, tãma.

29 Tawamhã asa ma Zezusi hã ãne tãma waihu'u za'ra:

— 'Re îhâimana u'âsi mono ma, te za a'â 're damreme zusi ãma. Taha parip si, dama waihu'u pese di za, wa'uburé hã dama 're îwairébé mono zéb da hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

Zezusi hã za îdâ'ázém na duré za apâ îhâiwa'utuzém na îsiwasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 17.22-23; Rucasi 9.43-45

30-31 Tawamhã Zezusi norĩ hã ta hawi te oto ai'aba'ré. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma ro'rahâri za'ra. Zezusi hã ma tô sima wê, îhâimanazém na a'â da te sa'rese za'ra tõ da, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, a'â hâiba pisutu tãma siwasu'u za'ra da. Tawamhã ma tô tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ãpodo hã te za dasima îhâiba nhomri ni. Te za duré dasiwi ãwĩrĩ ni. Da te dasiwi ãwĩrĩ wamhã, bâdâ maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hâiwa'udu ab're hawi, îdâ'â uptabi nherê. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

32 Tawamhã te te siwi sadaihu'u za'ra õ di, tãma îsiwasu'u za'ra zém na hã. Tane nherê, tãma pahi za'ra wa, te te siwi ãma sadanharĩ õ di oto. Ari'iwi te oto asimro.

Danhipai u dama ãpire na, Zezusi te te ãrowasu'uzém na rowasu'u

Mateusi 18.1-5; Rucasi 9.46-48

33 Tawamhã Capana'u na 'ri nhisi u, ma tô oto aihutu, Zezusi norĩ hã. Tame 'ri para u sisisi wamhã, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã, ãne:

— Bâdâdi na we wasi'aba'rêi ré hã e marĩ na, te we asima ãrowasu'u za'ra wa'aba mo.

34 Tazahã te ari'iwi tihâimana za'ra oto, bâdâdi na si'aba'ré sina, sipibu za'ra wa aré, 'râwi sima ãmaipire zô.

35 Zezusi hã ma tô nhamra oto. Tisiré 're ãnomro mono norĩ zô, te tihârâ za'ra, sitême. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire da, 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, dama i'wapu ne, te za dama 're si'ai'uté za'ra.

36-37 Taha pari, ma ai'uté hã pa'â, tisiré 're ãnomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da, tipa. Tawamhã tipa te te sãrĩ sina, ma ãne tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te te 're i'zawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbã te duré i'zô 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, e i'zô si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We i'zatõrĩ'wa zô zama te sô 're tob'uzu za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi norĩ wẽ 'wa norĩ wasu'u na rowasu'u

Rucasi 9.49-50

38 Tawamhã Zuwã hã te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, aibã wa tô 'madã'ã za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're i'rob'rui mono hã, dama 're wairébé mono da. Tawamhã ma tô dama 're wairébé. Ô hã wasiré 're morĩ ô di. Taha wa, wa tô tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tã mono da, wasiré 're morĩ ô wa. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

39-40 Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tãma waihu'u za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba ô di za, te te 're i'da'apawapto mono zé hã. ãté ni'wam norĩ hã i'waihu'u pese zarina, te za i'wẽ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, dama i'manharĩ waihu'u'ô hã. E taha pari, te za ta norĩ hã awa'awi na i'nhisi wasété za'ra. Mare di. Te te 're i'nhisi wasété za'ra mono ô di za. E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã wazada 're hãimana za'ra mono ô wamhã, ta norĩ hã wahãiba niwĩ te za 're hãimana za'ra. Taha wa, aibã hã wahãiba niwĩ 're hãimana mono nherẽ, tiwi sawi za'ra wa'aba ô di za, te te 're i'da'apawapto mono zé hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra. 41 Tawamhã ma tô duré tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé, i'wapari pese za'ra wa'aba asina. A norĩ wa'wa hã i'zazei'wa 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, â hã ni'wam norĩ hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re i'hãimana u'ãsi mono, za te te tãma 're i'awa'âbã mono zé hã tiwi 're simani za'ra mono ô di za. Te za te te sina 're uwaimrami za'ra. — ãne ma tô tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Dawasété na romnhimimnhasi wasu'u

Mateusi 18.6-9; Rucasi 17.1-2

42 Tawamhã Zezusi hã roti na ma duré tãma ãma uzusi za'ra:

— ãté ã norĩ hã, ai'uté dama i'wapu ne, te za 're nomro, i'zazei'wa norĩ hã. Tawamhã ãté ni'wa simiroti zarina, te za i'mairẽ. Tawamhã tãma i'roti wasété'wai ma hã, tãma rowẽ ô uptabi di za, 'Re i'hãimana

u'âsi mono, za te te azâri wa. Ībutu na ětĕ tōmo wawĕ, da te āma wasisi pari, âi ba da te mei 'wa'âhã, uihã na dâ'â da, tãma rowĕ õ di aré. Tane nherĕ, ĩsimiroti wasétézéb zarina, ĩzazei'wa te te ĩrĕme wamhã, tãma rowĕ õ uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ⁴³ Taha wa, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asib'rada asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro wĕ wa'aba mo. Asib'rada misire ré si rowĕ uptabi u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowĕ za'ra wa'aba mono di za, hãiwa āma hã. Asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisisi aba mono wamhã, unhama u'âsi u, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁴⁻⁴⁵ Duré nimomo 're aiwairébé aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, aipara asiwi 're ĩsihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Aipara misire ré si, rowĕ uptabi u 're asisisi aba mono wamhã, aima 're rowĕ za'ra wa'aba mono di za, hãiwa āma hã. Aipara zahuré ré ropipa u, 're asisisi aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁶⁻⁴⁷ Duré marĩ hã atōmo na 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã ato asiwi 're ĩsani za'ra wa'aba mono newa, te za oto 're anomro waré wa'aba mo. Atōmo misire ré si, 'Re ĩhãimana u'âsi mono u, 're asisisi aba mono wamhã, Asib'apito wa'aba u, aima 're rowĕ za'ra wa'aba mono di za. Atōmo zahuré ré ropipa u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ⁴⁸ Ropipa āma ubu hã te te 're ĩdahãiba uprosi za'ra mono hã, si'utõrĩ õ di. Duré uzã hã si'utõrĩ waihu'u õ di. Ōne u'ã te 're hãimana u'âsi. — Āne Zezusi ma tō tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

⁴⁹ Tawamhã āne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Marĩ na da te 're ĩrobzépata za'ra mono zém na, te za te te 're da'apibu, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, tō sena ĩzazei'wa 're danomro mono zô. ⁵⁰ Wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, āne. Sa na hã dasa hã āma se ti, dasai warĩrízéb da hã. Tane nherĕ, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apã se da, dasa da te āma 're ĩwarĩrĩ za'ra mono da hã. Sa na, wa za duré aima rowasu'u za'ra wa'wa, āne. Ni'wam norĩ hãimanazéb zarina, te za dasi'u syry na sa na 're dasaihuri, dasisawi te. Tane asisawi te, te za rowĕ na asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō tãma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Dasiwi 're ĩdasiwanhizari za'ra mono zém na rowasu'u

Mateusi 5.31-32; 19.1-12; Rucasi 16.18

10 ¹ Tawamhã Zezusi hã Capana'u hawi te oto mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, morĩ da. Tawamhã Zodã pa

zara u, ma tô saprĩ. Te te saprĩ wamhã, da'ahâ uptabi na ma tô duré ãtẽme dasito. Taha wa, te duré dama rowahutu, te te dama 're ãrowahutu u'ãsi mono zẽm na, Zezusi hã. ²Tawamhã ni'wam norĩ hã parisezu norĩ hã, timreme na te te tãma ãma upa za'ra wa, te te siwi mreme wẽ'õ da, ma ãne siwi sadawa pibu:

— Aibã norĩ hã timro me sima 're siwanhizari za'ra mono wamhã, e wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, te za timro hã time, aibã hã. — ãne te siwi sadanha.

³Tawamhã asa ma Zezusi hã sada'ãbã za'ra:

— E niha ma tô Mozési hã bété dama waihu'u aré, damro me dasiwi 're ãdasiwanhizari za'ra mono zẽm na hã.

⁴Tawamhã asa ma duré ãma sada'ãbã za'ra:

— Mozési hã ãne ma tô dama roti: Aibã norĩ hã timro me, siwi 're siwanhizari za'ra mono õ ré, te za rob'ui'ére hã timro ma te te 're sãmri za'ra pi'õi ma, da te ãma 're waihu'u za'ra mono da, te te ãmezẽm na hã. Taha parip si, te za oto pi'õi ma, te te 're rob'ru za'ra.

⁵Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ta hã Mozési hã aipẽẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. ⁶Ropoto na'rata hawimhã, ãnei õ di. Ropoto na'rata hawimhã, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã aibã hã poto, a'uwẽ na. Pi'õ zama ma tô duré poto. ⁷Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rẽme za'ra, timro me si, siré 're simasisi zahuré mono da oto. ⁸Sina hãiba sitob zahuré wamhã, maparane ãhãiba nherẽ, misi ãhãiba ne, te za siré 're hãimana u'ãsi zahuré oto. ⁹Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahãiba to mono nherẽ, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

¹⁰Taha pari, 'ri tẽme sihutu wamhã, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô ãma siwi sadanha. ¹¹Tawamhã Zezusi asa ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Ni'wa hã aibã hã timro te te mei wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. ¹²Duré ni'wa hã pi'õ hã, timro te te mei wamhã, aibã aimawi na mro wamhã, te za duré tiwasédé hã 'manha, pi'õ hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

Zezusi hã, ai'uté te te ãazawizẽm na rowasu'u

Mateusi 19.13-15; Rucasi 18.15-17

¹³Taha pari, ma tô da'ra hã ãwisi za'ra ni Zezusihi u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãma mreme za'ra da, te te 're apawaptob u'ãsi mono da, ãwẽ na. Tane nherẽ, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô dawẽ'õ za'ra, da'ra hã da te ãtẽme 'wasari tõ da, Zezusihi u. ¹⁴ãne te te ãdawẽ'õ za'ra zẽm na hã, te te wapari ze za'ra õ di, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba tō. A'â we ìtēme da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. ã norĩ hã ai'uté norĩ hã õne haré simizazei pese na 're ìhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hâimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra. ¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ai'uté dama ìwapu ne, 're hâimana za'ra mono õ wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u, 're sisisi mono õ di za. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

¹⁶ Tawamhã awa'awi ma tô nasi ai'uté hã dawí azaza tipa. Duré tinhib'rata na te te nasi upi za'ra sina, 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, ma tô ãma arowaptê, ìwẽ hã te te tãma 're anhomri mono da.

Aibã ìsibro pese na rowasu'u

Mateusi 19.16-30; Rucasi 18.18-30

¹⁷ Zezusi norĩ hã sina pahã za'ra õ ré, te aibã hã ìsarina tiwara za'ra. ãma wisi za'ra wamhã, Zezusihi papara ma aime hi'râtítõ. Tawamhã ãne te sina sadanha:

— Rowahutu'wa, aiwẽ di a hã. E marĩ ìwẽ hã wa za 'manha, 're ìdanomro u'âsi mono zé hã te ìsina ì'uwaimrami da hã.

¹⁸ Tawamhã asa te Zezusi hã tãma tinha:

— E niha te ì'ãma aiwa, ìwẽ na. 'Re ìhâimana u'âsi mono si ìwẽ uptabi hã, õhõ si. Ni'wa hã ìsine hã mare di. ¹⁹ A hã aima waihu'u pese di, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. ãne dama ìsimiroti hã: “'Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawí 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dahâiba wasu'u na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aimama hã te za 're ìwazé pese mo, ana zama.” ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã.

²⁰ Tawamhã asa te Zezusihi ma siwasu'u:

— Rowahutu'wa, ìprédu wi, wa tô te 're 'madâ'ã pese, ìsimiroti hã.

²¹ Tawamhã Zezusi hã te aibã 'madâ, sawi sina. ãne te tãma tinha:

— Zahadu te misi aiwi sô rowaptã, tãma ãma ì'uwaimrami'õ hã. Mo oto aimorĩ apã, asibro hã uburé dama wede mono da, ìwa'âbã zô, ìsibrob'õ norĩ ma, sômri mono da. ãne wamhã, duré asibro pese di za, hãiwa ãma. Taha parip si, te za we apã aimo ìtēme, ìsiré 're aimorĩ da oto. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

²² Aibã hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô tiwi tìrobzei'õ. E marĩ wa. Sibrob ahã uptabi wa. Taha wa, te oto mo apã, robzei ãna.

²³ Tawamhã aibã za'u, te Zezusi hã 'madâ'ã za'ra, tìsiré 're ìnomro mono norĩ hã. Taha wa, ma tô ãne tãma waihu'u za'ra:

— ìsibro pese norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u 're ìsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za.

24 Tawamhã te ãma rosa'rata za'ra, te te tãma ïwaihu'u za'ra zém na hã. ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Ìsiwadi norĩ, e niha te za 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, 're sib'apito za'ra, ïtême 're ïsisisi mono zéb da hã. Tãma pire uptabi za'ra di. 25 E niha te za awaru ba'ômoro hã ïsi'uwazi para'õtô zapu'u 're âzé. Sébré waihu'u ô di. Tane, ïsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono ô di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zéb u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

26 ãne ïmreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Tawamhã te ãma sisadanharĩ za'ra, ãne:

— Ìsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra ô wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ïdanomro u'âsi mono zé hã. Até ni'wai ô di.

27 Tawamhã Zezusi hã te 'madâ'â za'ra. ãne ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono ô di za. Dama waihu'u ô di. 'Re ïhâimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si, uburé marĩ hã 'manharĩ waihu'u pese uptabi di. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

28 Tawamhã Pedru hã te asa tãma siwasu'u:

— Wa norĩ hã uburé wa tô wanhibro hã wasipara rême za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto.

29 Tawamhã Zezusi hã ãne ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Tane tô. Ìwapari pese za'ra wa'aba. Até ni'wa hã te te 're ïzawi pese mono zéb zarina, te za tinhorõwa hã a'â tirê, te te dama 're ïzadawa wasu'u mono da. Até tisisânawã norĩ, duré tihidiba norĩ te za a'â rême za'ra. Até tina, timama, duré ti'ra norĩ hã te za a'â rême za'ra. Até tinhipti'a zama, te za a'â tirê. 30 ãne wamhã, ti'ai ãma 're morĩ ré, te za marĩ ïwê uptabi hã ahã na tãma 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'ratamhã, ïsôrõwa za'ra hã, ïsisânawã norĩ hã, ïhidiba norĩ hã, ï'ra norĩ hã, duré ïsipti'a hã. Marĩ ïwê hã tãma 're ïhâimana za'ra mono zu, te za duré rowasédé hã tãma 're hâimana za'ra, taré da te 're ï'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Niwapsi te za duré tãma pisutu, dâ'â ãna 're morĩ u'âsi da, rowê uptabi ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. 31 Ni'wam norĩ hã ahã uptabi na pire na ti'ab ré dama 're hâimana za'ra mono nherê, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're apisutu, wapu na 're hâimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ahã uptabi na ti'ab ré wapu na dama 're hâimana za'ra mono nherê, te za te te tãma 're apisutu, pire na oto 're hâimana za'ra mono da. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

**ZeZusi hã za tidâ'âzém na, duré za tihâiwa'utuzém na zama
ĩsiwasu'u zahu zé**

Mateusi 20.17-19; Rucasi 18.31-34

32 Tawamhã ZeZusi norĩ hã ma oto sai'uri za'ra, bådâdi na sô'a na, Zeruzarẽ u. ZeZusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ nhowa, ma tô mo. Sina hâtâ'â ãna, morĩ wa, te ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, ma tô ĩsiré 're ãnomro mono norĩ me ĩsi'aba'ré norĩ hã sina tipahi za'ra. Tawamhã danhiti te sima satõrĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã, te te tãma rowasu'u sirõmo za'ra da, za tãma ĩromhâimanazém na. 33-34 Tawamhã ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— ĩwapari pese za'ra wa'aba. Āhãna Zeruzarẽ u, wa ai'aba'ré ni. Tame wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã te za dasima ĩhâiba nhomri ni, sasedoti ĩpire norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ĩwasédé te te ĩãma ĩsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ĩ'ru za'ra, da te ĩwĩrĩ da, dasiwi. Tawamhã zudezu'õ norĩ ma, te za siwi ĩhâiba nho. Ta norĩ hã te za ĩãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Tizadaipro na te za duré nasi siwi ĩ'upto. Te za duré te te siwi 're ĩpré'é. Tawamhã te za oto siwi ĩwĩ. Tane nherẽ, bådâ maparane ĩãma si'utõrĩ õ ré, wa za apâ hâiwa'udu. — Āne ma tô tãma siwasu'u sirõmo za'ra, ZeZusi hã.

**Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me, te te sina ĩrowaptẽrẽ zahuré zé
wasu'u**

Mateusi 20.20-28

35 Taha pari, Ti'adu hã Zuwãhã me, Zebedehe 'ra zahuré hã, ma tô ZeZusihi u sina rotété zahuré, te te tãma nharĩ zahuré da, ãne:

— Rowahutu'wa, wa za aiwi rowaptẽrẽ ni. Ma'ãpé, ãma wama uwaimrami, wa te wasima ĩwẽ hã.

36 Tawamhã ZeZusi ma ãma sada'âbã zahuré:

— E niha ma tô asima ĩwẽ wa'wa, te aima ãma ĩuwaimrami aba da hã, asima ĩwẽ wa'aba zé hã. — Āne te sadanharĩ zahuré.

37 Tawamhã asa te duré tãma nharĩ zahuré, ZeZusihi ma:

— Niwamhã danhib'apito simasisizém na te za 're asãmra mo, dama aipire uptabi na 're aihâimana mono da. Āhã wa, ma'ãpé wapisutu, asimire niwĩ 're wa'manhamra mono da, duré asimi'e niwĩb zama, asine dama wapire na 're wahâimana mono da.

38 Tawamhã te duré asa tãma nharĩ zahuré:

— Rosa'rata ãna te ãne asina ĩzadanhari'wa. Wa hã wa za robzépata za'êtê, dawĩ ĩsisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di za, za te ĩrobzépata za'êtê ne, ĩrobzépata aba da hã.

39 Tawamhã asa te duré ZeZusihi ma siwaihu'u zahuré:

— Īhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ĩrobzépata da hã.

Tawamhã ZeZusi ma duré asa tãma waihu'u zahuré:

— Te za tô ãsine ãrobzépata za'ětē 'wa. **40** Tane nherē, ãsi'uihâ na te aipisutu waihu'u aba ô di, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã ãnhimire niwĩ, duré ãnhimi'e niwĩ. 'Re ãhâimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu, te te sima 're ãda'awē mono zéb uwaibaba, dama pire na ãrata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. — ãne ma tô tãma waihu'u zahuré, Ti'adu norĩ ma.

41 Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã 10 na ãhâiba za'ra hã, Ti'adu norĩ mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tinhiti'ru za'ra. **42** Taha wa, Zezusi te sô tihârâ za'ra, 'rãwi ãtēme si'rã'õtô da. Tawamhã ãne ma tô tãma waihu'u za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito na da te 're ãwamri za'ra mono norĩ hã te pire uptabi na dama 're hâimana za'ra. Sa'ětē te duré te te 're dawada'uri za'ra, ãsimiroti hã da te 're 'madââ za'ra mono da. **43** Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asima 're 'mairop'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ãmaipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're a'manhimnhasi aba mono ãna. **44** Duré 'rãwi asima aipire uptabi na, 're ai'maihâimana aba mono da, asima 'maiwē uptabi aba wamhã, pawa'âbâ ãna romhuri'wa ne, te za asima 're ãmaimromhuri wē wa'aba mo. **45** Tane duré, wa hã dasiré ãpodo hã da te ãma 're romhuri za'ra mono da, we ãmorĩ ô di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datēme mo, ãsihâiba zawi ãna dazada ãdâ'â da, da'upana te da'awa'âbâ da. — ãne ma tô tãma siwaihu'u za'ra Zezusi hã, te te ãma waihu'u za'ra da.

Zezusi hã Batimezu te te ãto pesezé wasu'u

Mateusi 20.29-34; Rucasi 18.35-43

46 Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô oto aihutu, Zerico na 'ri nho'ômo nhisi u. Zerico hawi duré si'aba'rúi wamhã, da'ahâ uptabi na te ãsiré ai'aba'rúi ni. Si'aba'rúi ré, ma tô aibâ hã sôpētē za'ra ãtob'a hã, bådâdi zababa ãsãmra hã. ãtob'a hã Batimezu na ãsisi hã, Timezuhu 'ra. Rob'uiprazém na te nasi da'awa, da te tãma a za'ra da. **47** Tawamhã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, Nazaré nhihudu hã ãsababa te te ãro'razâri na hã. Taha wa, te te sina 'mahârâ, sa'ětē, ãtob'a hã:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ããma aipé'ëzé na. — ãne te nasi sina 'mahâ.

48 Tawamhã da'ahâ na te tãma nharĩ za'ra ni, ari'iwĩ sãmra da. Tane nherē, te nasi sa'ětē sina 'mahâ:

— Dawihi nhihudu, ããma aipé'ëzé na.

49 Tawamhã ma tô mazazâ, Zezusi hã. ãne te dama ti'ru:

— Sô aihârâ za'ra wa'aba, we ãtēme morĩ da.

Taha wa, te dasiwi 'mahârâ ni, ãtob'a hã:

— Aiwahutu. Zezusi hã te asô hã, ãtême aimorĩ da. Aima rowẽ di za oto.

50 Tawamhã Batimezu hã tisi'ubuzé ma tô time, si'aba're na wahutu da, Zezusihi u morĩ da.

51 ãtême wisi wamhã, Zezusi te ãne sadanha:

— E marĩ te asima ãwẽ, te ãma aima ã'uwaimrami da hã.

— Rowahutu'wa, ãto pese da, wa ãsima wẽ, apã te 're rob'madã'ã mono da. — ãne te asa tãma si'ru.

52 Tawamhã Zezusi te ãne tãma tinha:

— Te za oto aimo. Asina ã'umnhasi wa, ma tô ato pe.

Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'ã wẽ, aibã hã. Tawamhã Zezusihi zarina te oto mo, bãdãdi na.

Zezusi hã Zeruzarẽ u, ãsébrézé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-19

11 1-2 Tawamhã Zezusi norĩ hã Zeruzarẽ u si'aba'rei wamhã, ma tô a'ã aihutu, Oriwera na êtẽ rãihã nhisi u. Êtẽ rãihã 'rata, te 'ri wa'õno hã 're hãimana zahuré, Betazé hã duré Betãnha. Tawamhã Zezusi hã sisõwa ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré maparane. ãne te tãma rob'ru zahuré:

— Õwa te za oto ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. ãma aimasisi aba wi, awa'awi te za awaru po'repore hã ãsõpõtẽ 'wa, ãprédupté hã, zahadu ni'wa hã nimomo ãma ãmorĩõ hã. Da te ãma wasisi haré, te za. Tawamhã da te ãma ãwasisizé hã te za ãwasihui wa'wa, we ãma saprõni aba da. 3 Ni'wa hã ãne te te asadhanarĩ aba wamhã: “E marĩ da, ma ãwasihui wa'wa, ãma ãwasisizé hã,” tawamhã asa te za ãne tãma ãwaihu'u 'wa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. Te za we aima sõmri su'u apã.” ãne te za tãma ãzadawa wasu'u wa'wa, ãtede'wai ma.

4 Tawamhã te oto sô tineb zahuré,

awaru po'repore zõ. Simasisi

wi, awaru po'repore ma tô

sõpõtẽ zahuré. 'Ridawa

'rata, te wasisi haré za. 5 Te

te wasihu zahuré wamhã,

ma tô ni'wam norĩ hã

ãma 'mahãrã za'ra, ãrata

ãsimasam norĩ hã:

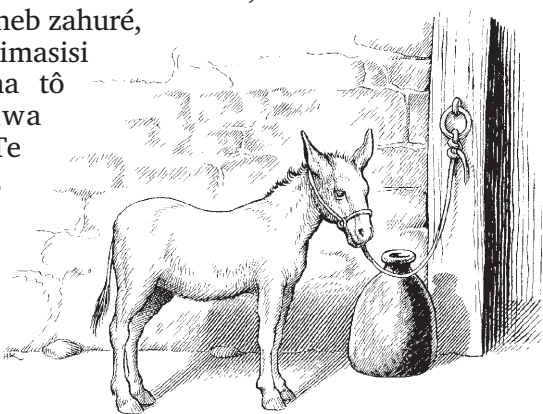
— E marĩ te a norĩ

wa'wa hã ãmanharĩ 'wa.

E marĩ da, te asapa'abã

ãwasihui wa'wa, awaru

po'repore hã.

Marcusi 11

⁶ Tawamhã asa ma tô dazada'âbâ zahuré, Zezusi hã te te tãma ïwaihu'u zahuré zém na. Taha wa, ma tô tãma 'ru zahuré ni, awaru po'repore hã te te saprõni zahuré da, Zezusihi ma. ⁷ Tawamhã te te ãwisi zahuré wamhã, awa'awi ma tô tãma ba'ubu zahuré, tisi'ubuzém na. Taha pari, ma tô ãma darõno, Zezusi hã. ⁸ ãma sarõtõ wamhã, da'ahã na ma tô bâdâdi hã tãma waptâ za'ra ni, dasi'ubuzém na. Ni'wam norĩ hã rom na ïsupo suiwawẽ te te ïmanhizãri za'ra na, ma duré tãma waptâ za'ra. ⁹ Tawamhã Zezusihi nhowa ïsi'aba're norĩ hã ïsarina ïsi'aba're norĩ zama, mreme 'rãihã na te sima 'mahãrã za'ra:

— 'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma 're wawata za'ra wa'aba mono. ïsadawa para we ïmorĩ ma, ïwẽ si te te tãma 're pisutu u'ãsi mono neza. Apito Dawihi ma, te te ïropisutuzéb zarina, te we oto mo, watẽmeb za'ra, Wanhib'apito 're hãimana mono da. ¹⁰ 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã tô sena sõprub di. — ãne te ãma tawata za'ra ni.

¹¹ Tawamhã Zeruzarẽ u oto wisi wamhã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma ãzé Zezusi hã, te te robzabu da. Tame tiwi hãiwahã wa, te oto mo, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u, tisiré norĩ me, aibã ¹² na ïhãiba za'ra norĩ me.

Pidera wede ma, Zezusi te te ïnharizé wasu'u

Mateusi 21.18-19

¹² Tawamhã bâtã amo na Betãnha hawi te apã ai'aba're, Zeruzarẽ u. Morĩ ré, ma tô mra hã tĩwĩ, Zezusi hã. ¹³ Tawamhã si'aba'rei ré, romhã ré, ma wede hã tisã, pidera wede hã. Sui hãza'õtõ wa, te sô mo, 'rãĩ õ'umnhasite. Tawamhã 'rãwi ïsu si ma tô 'madã. ïrã hã robaba di. Zahadu a'amo hã watobro õ di, ïrã uptabi zéb da hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusi te wede ma tinha:

— Ai'rã hã da te 're huri mono õ di za oto. Ai'rã'õ u'ãsi, te za oto 're asa mo.

Tawamhã ma tô mreme wapari za'ra, wede ma, te te ïnharizém na hã, ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã.

'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi te te ïdazate mono zém na rowasu'u

Mateusi 21.12-17; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹⁵ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô Zeruzarẽ u apã aihutu. 'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, ma tô asisi, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te da te 're rowede za'ra. Ni'wam norĩ hã te duré te te dawĩ 're rob'uipra za'ra. Tawamhã dama rowede'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã te te sate, rob u. Te te dawĩ 're ïrob'uipra za'ra mono norĩ zama, te te sate. Duré rob'uiprazém na te te dawĩ ãma 're ïsaprĩ za'ra mono norĩ wi, ma wedeza hã te te tiwi anhamra,

utu'u wede'wa norĩ simasisizéb zama. **16** Te duré dawi rosawi, 'ri rãihã nho're wa'wai baba, da te 're ro'wasari tã mono da. **17** Te duré dama rowasu'u, da te ãma ãrob'ui'érezéb zarina, ãne:

— Duréihã wahi'rada hã ma tã ãne na rob'ui'ére ãbahã na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na: “*Ĩnhorõwa hã ãwa ãma 're ãdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.*” ãne te tinha. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ma tã ãwa asima ãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're ãsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ãsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. — ãne ma tã Zezusi hã dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

18 Tawamhã aibã norĩ hã ma tã ãwasu'u hã wapari za'ra, sasedoti ãpire norĩ hã, rowahutu'wa norĩ zama. ãne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tã ta norĩ hã sima ãma rosa'rata za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Tane nherẽ, Zezusihi nhimiroti na, da'ahã na ãma 're dawata za'ra mono wa, te te sima danhimimnhasi za'ra wa, te te siwi wĩrĩ õ di za a'ã.

19 Tawamhã bãdã sébré wi, te Zezusi norĩ hã Zeruzarẽ hawi apã ai'aba'rẽ, Betãnha na daza'ru nhisi u.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 21.20-22

20 Awẽm na mararẽ si'aba'rẽi wamhã, ma tã Zezusi norĩ hã 'madã'ã za'ra, pidera wede hã, uburé ãwede 'ré na. **21** Tawamhã Pedru hã ma tã ãma po're puru, Zezusi hã wede ma, te te ãnharízem na hã. Tawamhã ãne te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, 'madã'ã. Õhõta pidera wede. Ahãmhã tãma ãnharĩ hã ma tã tiwede'rẽ.

22-23 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tã sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, te za asiwi 're ãumnhasi za'ra wa'aba mo, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Tawamhã ã ètẽ rãihã ma, nharĩ za'ra wa'aba wamhã, uihã na sisa'o'o da, ãi ba sime da, te za ãma aima uwaimrami za'ra wa'wa. 'Rãwi asiwawã za'ra wa'aba õ di za, za te te aima ãma ãuwaimrami za'ra wa'aba zém na hã. Tãma ãnharĩ za'ra wa'aba zéb uwaibaba, za te te ãma aima ãuwaimrami aba na, te za ãma ãsaze za'ra wa'wa. Tawamhã te za tã te te ãma aima 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. **24** Taha wa, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, duré marĩ na tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, za te te ãma aima 're ãuwaimrami aba mono zém na, te za ãma 're ãsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tã te te ãma aima 're a'uwaimrami u'ãsi 'wa. **25-26** 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da wamhã, te za a'ã aiwi 're

da'ru simani za'ra wa'wa. Dawasédé hã da'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto. Tawamhã Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãsãmra mono hã te te duré ai'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto, aiwasété 'wa hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã ãpisutu'wai ãma, da te dasiwi ãsadanharizém na rowasu'u

Mateusi 21.23-27; Rucasi 20.1-8

27 Tawamhã ma tô apã aihutu Zeruzarẽ u, Zezusi norĩ hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te 're mo, Zezusi hã. Tame 're morĩ ré, ma tô aibã norĩ hã ãtẽme aihutu, sasedoti ãpire norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã. 28 Tawamhã ãne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã marĩ hã dama 're ã'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

29 Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za duré asadanharĩ na aima ãma wa'rãmi za'ra wa'wa. We ãma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za duré wa hã aima waihu'u za'ra wa'wa, ãpisutu'wa hã. 30 Ma'ãpé, we ãma waihu'u za'ra wa'aba. E 'wa sadawa para, te Zuwã Batita hã ã dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ. E 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para. E taré dazadawa parap si. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

31 Tawamhã 'rãwi te sima nharĩ za'ra:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, ã dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadanharĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di.” 32 Tazahã dazadawa parap si, ã dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wazada tazahi za'ra ni. — ãne te 'rãwi sima nharĩ za'ra, dapipa te, Zuwã Batita hã tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're ãmorĩ na, da te 're saze za'ra mono wa. 33 Taha wa, sada dazahi za'ra õ'umnhasite, sina pahi za'ra wa, ma tô duré Zezusihi ma waihu'u na wa'rãmi za'ra, ãne:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã ã dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ãpisutu'wa hã.

Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ãma waihu'u aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, marĩ hã te dama 're ã'ab'manharĩ mono na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma timreme na wa'rãmi za'ra.

Buru na romhuri wasété 'wa norĩ wasu'u

Mateusi 21.33-46; Rucasi 20.9-19

12 ¹Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tô duré tãma ãma sãna'rata za'ra, ãne:

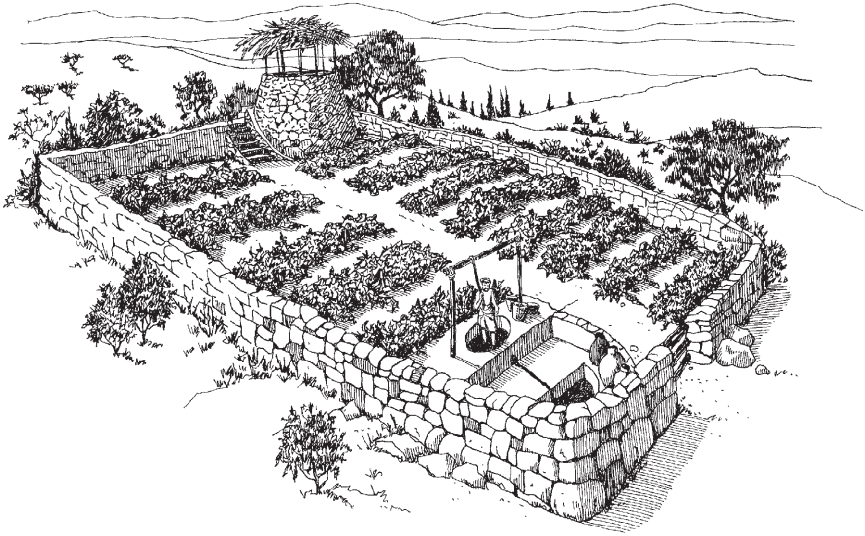
— Aibã hã te 're sãmra, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô are, uwa 'ru hã. Te te are pari, ma tô buru 'wawi wa'ra. Ma tô duré êtê nhisiwi sada ab're, uwa 'rãĩ watizéb da hã, ãwa'u zô. Taha pari, 'ri 'rãihã hã ma duré buru wa'wa 'manha, ãsipsaihuri norĩ zô, dasipapara rob'madã'ázéb da hã. Tawamhã ma tô ni'wam norĩ hã sisô'a ré písutu za'ra, ãburu hã te te sô 're 'madã'ã za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rãĩ préduub za'ra mono wapsi, te za te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'ã sãmra da. ²Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ãromhuri'wa hã 'mazatô tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madã'ã'wa norĩ te te tãma ãpo'o za'ra zô. ³Tane nherê, ãtême wisi za'ra wi, ma tô siwi ti'ã, te te siwi azãri da. Tawamhã ubana ma tô siwi satô apã. ⁴Taha pari, te duré ãwa'rãmi sô 'mazatô, tãma ãromhuri'wa hã. Tane nherê, buru u ãtême wisi za'ra wamhã, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra. ãrãĩ wi, ma tô siwi azã. ⁵Taha pari, te duré 'mazatô, ãwa'rãmi. Tane nherê, ma tô siwi tiwĩ, buru na romhuri'wa norĩ hã. Siwa'rãmi sihutu sidãpãsi, ma tô nasi hã za'ra. Ma tô duré nasi simro. ⁶Tawamhã buru tede'wai 'ra si te oto ãrata 're hãimana, danhowa're're te te ãsatôri da hã, ãburu na romhuri'wa norĩ u. ãra hã tãma sawi pese uptabi di. Tãma sawi nherê, ma tô satô, buru na romhuri'wa norĩ u, morĩ da. ãne te ãmama hã sima rosa'rata: “ãra si'aibã hã te ãtême satôri za'ra wamhã, átê te za siwi hãiba wazé.” ⁷Tane nherê, buru na romhuri'wa norĩ u wisi wamhã, te ãne sima 'mahãrã za'ra: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uiri na buru tede'wa da hã. Wa te wasiwi wĩri aba, buru hã wate za'ra da.” ãne ma tô sima 'mahãrã za'ra, buru na romhuri'wa norĩ hã.

⁸ — Tawamhã ma tô siwi ti'ã, buru tede'wai 'ra hã, te te siwi wĩri da. Te te siwi wĩri pari, ma tô ãhãiba hã siwi time, buru nhiti.

⁹ — Buru na romhuri'wa norĩ ma hã e niha te za buru tede'wa hã tãma rob'manharĩ za'ra. Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprosi da, buru na romhuri'wa norĩ hã. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madã'ã'wa da. — ãne buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã ma tô tãma wasu'u za'ra, Zezusi hã. ¹⁰Tawamhã te duré 'mahãrã za'ra:

— Oro 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôre za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ãne ãbaihã na rob'ui'ére hã:

“Êtê tomhãpã wê hã 'ri na'ratazéb da hã wê uptabi nherê, 'ri'wa norĩ te te siwi ãwê'õ hã te oto pire na 're sa'wari u'ãsi.

*Uwa 'ru na daburu
Marcusi 12.1-12*

11 Uburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ãsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'âsi za'ra, wa norĩ hã.”

Ãne ma tô êtê wasu'u na tãma rob'rãzarõtõ za'ra, Zezusi hã.

12 Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u hã te te dama wasu'u wamhã, tisiré zudezu norĩ ma, pire na 're ãhãimana za'ra mono norĩ, te wasu'u, Zezusi hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã, duré dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã. ãne na ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré siwi ti'ã. Tane nherê, da'ahã nhimimnhasi te, te õne haré ai'aba're, ãsiti.

Zezusi hã, rob'uiprazé ãsapotore na da te ãsadanharizé wasu'u

Mateusi 22.15-22; Rucasi 20.20-26

13 Tawamhã 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã ma tô parisezu norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusihi u si'aba're da. Erodihĩ niwĩ 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama, ma tô ãtẽme 'mazatõrĩ za'ra, tinhimiroti na te te upai wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da.

14 Tawamhã ãtẽme sihutu wamhã, te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, tô sena na wa tô aimreme na aiwaihu'u za'ra ni. Danhimirosa'rata na 're aihãimana mono õ di. Duré dapire na 're dahãimana za'ra mono nherê, aima hã aiwapsi dahãimanazé hã. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti zarina si, te uburé marĩ hã dama

're ĩawaihu'u mo, sena na. Taha wa, te za asimirosa'rada hã wama ĩwaihu'u za'ra, wa te aiwapari za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te 're po'o za'ra, ĩsimiwada'uri zarina. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, wê di. E tãma wê ô di. — ãne ma tô ãma siwi sadanha, Zezusi hã.

15 Tô sena te te siwi ãma waihu'u za'ra da newa, ma tô siwi sadanha. ãne na hã senai ô na, ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne na asiwi ĩzadanharĩ 'wa, ĩmreme na te aima ãma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi ĩwê'õ wa'aba da. Tane wamhã, ma'ãpé rob'uiprazé ĩsapotore hã we ĩma 'mai'ârĩ aba, te 'madâ'â da.

16 Tawamhã ma tô ni'wa hã tãma tisõ, Zezusihi ma. Te ãma dazadanharĩ za'ra, ãne:

— E 'wai hãibarĩ, rob'uiprazé ĩsapotore na hã. E 'wa sisi ui'éré duré, ãma hã.

Tawamhã asa ma tô tãma waihu'u za'ra:

— ã hã, Roma ãma danhib'apito hãibarĩ, duré taha nhisi ui'éré.

17 Tawamhã Zezusi ma duré asa tãma waihu'u za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ĩsimiwada'uri zarina, marĩ tãma 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa. Tane duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã ĩsimiwada'uri zarina, tãma 're ĩsõmri za'ra wa'aba mo apã, ĩte wa marĩ hã. — ãne ma tô asa tãma waihu'u za'ra.

Tawamhã ma tô ãma titob'uzu za'ra, te te tãma ĩwaihu'u za'ra zém na asa, Zezusi hã.

Zezusi hã, dahãiwau'utuzém na da te ĩsadanharizé wasu'u

Mateusi 22.23-33; Rucasi 20.27-40

18-19 Taha pari, ni'wam norĩ hã ma ĩtême aihutu, Zezusihi u, sadusezu norĩ hã. Ta norĩ hã 're dadâ'â za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ĩdahãiwau'utu za'ra mono ô na te te dama 're ĩroti za'ra mono. Ta norĩ hã te tãma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tô ãne dama roti: “Aibã ĩmro ré hã 'ra ô ré, dâ'â wamhã, tizédé'aba mro na te za timro ĩno hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, ĩwa ĩsédé'aba 'ra ne, 're morĩ da.” ãne wahi'rata nhimiroti na rob'ui'éré hã. 20 Wa za oto aima rowasu'u za'ra ni, dasisãnawã si 're ĩhâimana za'ra mono norĩ wasu'u na. Aibã hã sisãnawã si, te 're hãimana za'ra, 7 na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã ĩpoto'rada hã ma tô timro oto. Tawamhã 'ra ô ré, ma dârã, aibã hã. 21 Tawamhã ĩsõsi hã ma tô ãma timro pi'õĩ ãma hã, ĩsõwa're're. Ta hã 'ra ô ré, ma duré dârã. Taha nhosi, ãma mro wamhã, 'ra ô ré, ma duré dârã. 22 Aibã norĩ hã ma tô nasi sisõwa're're ãma timro za'ra, pi'õĩ ãma, 7 na ĩhãiba za'ra hã aibã

norĩ hã. Tane nherẽ, 'ra õ ré, ma tô sisarina ai'utõ. Tawamhã nimahã bātã na ma tô duré pi'õ hã, timro norĩ zarina, dârã. ²³ Aibã norĩ hã 7 na ìhâiba za'ra hã, misi pi'õ nherẽ, ma tô nasi sisõwa're're ãma timro za'ra. Tawamhã 're ìdadâ'ã za'ra mono norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ab're hawi za apã oto te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhã, e 'wai me te za oto 're sîmasisi zahuré. — ãne te ãma siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

²⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma rowasu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ma tô rosa'rata na ãma ì'upa za'ra wa'wa, ab're hawi, za apã 're ìdahâiwa'utu za'ra mono õ na hã. E marĩ wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, duré tiwaihu'u pese na, za ab're hawi apã te te 're ìda'ahâiwa'utu mono zé hã, aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa. ²⁵ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ab're hawi apã te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhã, hâiwa ãma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahâimana u'âsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna. ²⁶ Marĩ, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, 're dadâ'ã za'ra mono pari, apã 're ìdanomro mono zé wasu'u na. Wede zapore ìro'o na ma tô ãma rob'ui'ére, Mozési hã. E niha 're sõré za'ra wa'aba mono nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. ãne ma tô Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã: “Wa hã Abra'ãhã nhib'apito, wa 're ìhâimana u'âsi, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tô Mozésihi ma siwasu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, Abra'ã norĩ uirĩ na nherẽ. ²⁷ Wahi'rata norĩ hã dawĩ 're dâ'ã za'ra mono nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, 're dâ'ã za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô ìsib'apito za'ra na siwasu'u. Dâ'ã u'âsi 're hâimana za'ra mono 'wa'ãhã, ìsib'apito na aré siwasu'u õ di. ãne wa, ma tô rosa'rata na ãma ì'upa za'ra wa'wa, ab're hawi apã 're ìdahâiwa'utu za'ra mono õ na hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã danhipai u ìpire uptabi wasu'u

Mateusi 22.34-40; Rucasi 10.25-37

²⁸ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa hã ma tô ãma mreme wapa, da'rata ìsa hã. Zezusi hã sadusezu norĩ ma, te te rowasu'u wẽ wa, te ãne sadanha:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã e ma hã te tihâiba, uburé dama ìpire uptabi hã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma sada'ã asa:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ìpire uptabi hã ãne: “Izarazéhé nhihudu norĩ, ma'ãpé ìwapari pese za'ra wa'aba za. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã Wanhib'apito hã, misire danhib'apito

uptabi, te 're hâimana. ³⁰ Taha wa, Asib'apito 're hâimana aba mono wa, te za asiwi 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha zarina, te za ãsimiroti na ãma 're ãrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ê na tãma 're ãromhuri u'ãsi za'ra wa'aba mo." ãne ãsimiroti hã danhipai u ãpire uptabi hã. ³¹ ãne duré ãsimiroti hãiba amo hã aiwa ãpire uptabi hã: "Uburé te za 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ ãwê zô asima 're asôpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asôpré wa'aba mo, ãwê zô." ã norĩ si ãsimiroti hã, ãpire uptabi zahuré hã. ãsipai u hã roti hã 'maihâimana õ di, ãpire uptabi hã.

³² Tawamhã rowahutu'wa hã te asa tãma tinha:

— Tane tô rowahutu'wa. Tô sena uptabi, asimirowasu'u hã. Misire danhib'apito uptabi te 're hâimana, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã. Ni'wa hã 're hâimana mono õ di, ãsipai u hã. ³³ Taha wa, wa za tô wa te 're sawi pese za'ra, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã. Taha zarina, wa za ãsimiroti na wa te ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra. Wa za duré wanhimi'ê na wa te tãma 're romhuri u'ãsi za'ra. Wa za duré wa te 're dazawi pese za'ra. Marĩ ãwê zô wasima 're ãwanhopré mono ne, wa za uburé dama zama sô 're wanhopré, ãwê zô. Wa norĩ hã wa za wanhimizama hã duré wanhimarĩ hã wa te tãma 're sômri za'ra, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma, da te tãma 're zata za'ra mono da, ãzatazém na. ãne wamhã, tãma wê di, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma. Tane nherê, maparane ãsimiroti hã ãpire uptabi hã wa te 're 'madâ'ã pese za'ra mono wamhã, tãma wê uptabi di za. — ãne ma tô Zezusihi ma waihu'u na wa'rã, rowahutu'wa hã.

³⁴ Tawamhã rowahutu'wa hã te te tãma ãma uwaimrami wê wa, ma duré Zezusi hã tãma waihu'u:

— Tane tô. A hã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zém nhiti, romhã na aihâimana õ di, ãhãna hã. — ãne ma tô tãma waihu'u, rowahutu'wai ma.

Taha parimhã, ni'wa hã te te sadanharĩ na sahu õ di oto, Zezusi hã tinhimiroti na te te ãma upai õ wa.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ãda'azadanharizém na rowasu'u

Mateusi 22.41.46; Rucasi 20.41-44

³⁵ Tawamhã bãtã na te Zezusi hã dama rowahutu, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Tawamhã te te dama rowahutu ré, te da'mahã:

— E niha rowahutu'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, Dawihi nhihudu 're ãmorĩ na hã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te ãpisutu na hã Danho'reptui'wa da. ³⁶ Duréihã apito Dawi hã ma tô danho'reptui'wa na ãma rob'ui'éré, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã Tipê'êzani na te te tãma ãwaihu'uzéb zarina. ãne ãma ãrob'ui'éré hã:

“Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô Ìnhib'apito ma tinha, ãne: ‘Ìrata te za 're asãmra mo, ìnhimire niwĩ dama aipire na ìsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hâimana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hâimana za'ra mono da oto.’ ”

— ãne te tãma tinha. ãne duréihã, ma tô ãma rob'ui'ééré, apito Dawi hã. ³⁷ Danho'reptui'wa da hã tinhib'apito na ma tô sisi, Dawi hã. Ìsib'apito 're morĩ nherẽ, e niha te za ìsa'u si potu nherẽ, Danho'reptui'wa da hã ìsihudu na 're hâimana. — ãne ma tô da'ahã na da'mahã, Zezusi hã. Tawamhã Zezusihi nhimiroti hã wẽ wa, ma da'ahã na wapari ze za'ra ni.

Dama rowahutu'wa norĩ hâimanazém na rowasu'u

Mateusi 23.1-36; Rucasi 20.45-47

38-39 Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, ãne:

— Ma'ãpé rowahutu'wa norĩ hâimanazé hã waihu'u za'ra wa'aba. Ta norĩ hã uza pa ré, 're ìnomro mono da si, tãma ìwẽ za'ra hã. Duré dama pire na 're hâimana za'ra mono wa, 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ì'ubumroi mono zéb ãma, da te 're ìwazéb za'ra mono da si, ma tô te te sima 're wẽ za'ra. Duré dama ìpire norĩ simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tãma ìwẽ za'ra hã, rowahutuzéb ãma duré 'ri para dasiré 're ìdasaihuri mono zéb ãma hã. ⁴⁰ Dama rowahutu'wa zahã, te sadawa nhipese na pi'õi mrotõ norĩ wi, ìsimarĩ na 're sipsaihuri za'ra. Tane nherẽ, te ta norĩ hã danho'a 'Re ìhâimana u'âsi mono ma 're mreme zusi hã, 're hâimana wẽ uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ìrob'manharĩ za'ra mono zém nhipai u, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're rob'manharĩ za'etẽ za'ra. — ãne ma tô dama rowasu'u, rowahutu'wa norĩ hâimanazém na.

Pi'õi mrotõ nhoprubzé wasu'u

Rucasi 21.1-4

⁴¹ Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, rob'uiprazé da te 're ìsême mono zéb 'rata, te nhamra Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Rob'uiprazé, da te nasi sême za'ra ré, te da'ab'madã. Ìsibro pese norĩ hã, ahã na te nasi sême za'ra, rob'uiprazé hã sa'etẽ na. ⁴² Taha ré, ma tô wi pi'õi mrotõ hã, ìsibrob'õ hã. Tawamhã rob'uiprazé ìspotore hã ma tô tiza, syryre nherẽ. ⁴³⁻⁴⁴ Tawamhã tisiré 're ìnomro mono norĩ zô, te sima sô tihârã za'ra, Zezusi hã. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— Tô sena ã pi'õi mrotõ hã sibrob'õ nherẽ, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãhipa. Ìsiré ìsême'wa norĩ hã rob'uiprazé, nasi tãma ìsi'atarême za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarĩ õ

nherẽ, tihâimanazéb da, te te aré ítédé hã ma tô ìbâre tâma tisõ, wahuré. ãne wamhã, ma tô tinhoprubzém na uburé da'a'rãnhipa. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma hã.

'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé, za ìsi'utõrízé wasu'u

Mateusi 24.1-2; Rucasi 21.5-6

13 ¹Tawamhã Zezusi norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé 'wawi wa'ra hawi, oto wairébé wi, misi te ìsiré hã 'mai'mahâ:

— Rowahutu'wa, 'ri hã 'madâ'â za'ra na. ãne hã e ítõmo wasétére. E ì'ri wasétére duré. — ãne te tâma ãma tiwata, 'ri wẽ na.

²Tawamhã Zezusi te asa tâma tinha, ãne:

— ã hã 'ri ì'madâ'â za'ra wa'wa hã, nimahã na si te za dasiwi pu pese ni, êtẽ na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ãne hã. Sisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ãne hã. Tâibã za oto. — ãne ma tô 'ri na tâma ãma rowasu'u sirõmo za'ra Zezusi hã, te te waihu'u za'ra da.

Robzépata na rowasu'u, duré da'ruiwapari na rowasu'u

Mateusi 24:3-14; Rucasi 21.7-19

³Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi ãma, tisiré 're ìnomro mono norĩ me. Sisõ're u, te 'ri 'madâ, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa hã. Te te 'madâ'â ré, te siwi sadanha, hãiba pisutu Pedru norĩ hã, Ti'adu, Zuwã, ãdéré norĩ me:

⁴ — E niwa te za ãne hã ãma tiromhãiba, 'ri nhamrazéb da hã. E marĩ te za watobro, da te ìwaihu'uzéb da hã. Ma'ãpé, wama waihu'u za'ra na, ìsõwa wa te ãma ìwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã.

⁵⁻⁶Tawamhã Zezusi ma tô asa tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sisarina datẽme 're nomro, ahã na. Wa hã newa, te za taré ìnhisi na we 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Tawamhã da'ahã na te za ta norĩ ãma da te 're sasõmri za'ra, tô sena newa, dama 're ìsiwasu'u za'ra mono zé hã. Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã asimiza'rese tiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datẽme 're ìnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tõ da. ⁷'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ìropupu'u za'ra mono zé hã, duré romhã na 're ìdasi'wapé za'ra mono norĩ wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherẽ, da'ãma rob'rãsutu uptabi õ di za a'ã. ⁸Danhipti'ai amoi u te za dasisõ 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za

tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã, te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra. Duré danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. ãne hã rowasédé, dazô 're wairébé mono wamhã, za daré ïrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ïwasã hã 're ïsépu'u na'rata za'ra mono ne. ãhã haré dazô 're wairébé mono õ di za.

9 — Ma'ápé, aihâimana nhimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. Niwapsi te za a norĩ wa'wa hã da te 're aipawasisi za'ra wa'wa, roti'wa norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ zadawa para, te za rowahutuzéb ãma da te 're aihã za'ra wa'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na. ïzazei'wa 're anomro aba mono wa, te za da te 're asimroi wa'wa, dama ïpire norĩ u, duré danhib'apito norĩ u zama. ãne wamhã, te za tãma 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo, ïzazei'wa 're anomro aba mono na. 10 Rob'rãsutu õ ré, te za ïwasu'u wẽ na te te 're dapore pu'u za'ra, daro mono bâ, ïzazei'wa norĩ hã. 11 Tawamhã dama ïpire norĩ u da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihâtãhã za'ra wa'aba mono õ di za, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Misi bãtã na, aihâimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na, 'Re ïhâimana u'ãsi mono hã te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, dama ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Asimirosa'rata na, asi'uuihã na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da hã, mare di. 'Re ïhâimana u'ãsi mono pẽ'ézani hã te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. 12 Niwamhã te za dasisãnawãi uptabi nherẽ, da te dasima 're dahãiba nhomri za'ra, da te 're simroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tãma 're 'manharĩ wasété za'ra, 'rãwim nherẽ. Duré da'ra norĩ hã timama uptabi da nherẽ, te za sada 're hãimana za'ra, te te dama 're hãiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ïna me. 13 ïzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Tane nherẽ, õne haré ïãma 're anomro u'ãsi aba mono wamhã, te za asõ'reptuzé hã asina 're ï'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô Zezusi hã tisiré 're ïnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra, te te sina waihu'u sirõmo za'ra da.

Robzépata za'ëté wasu'u

Mateusi 24.15-28; Rucasi 21.20-24

14 Tawamhã ma duré tãma waihu'u za'ra:

— Nimahã na te za asiwi ï'madãhã za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'ãsi mono te te siwi ïwẽ'õ pe hã, te te dawĩ ïrosawizéb ãma ïsa hã. (ãhã wasu'u na rob'ui'ére hã 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ápé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhãimana wamhã, rowasété si te za a'ã daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo

nhisi ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã, wara sina te za sisa're, êtẽ 'rãihã u ta norĩ hã tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da. **15** Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hãpã ãma si'ubumroi wamhã, tinhibrob zô sisisi õ di za a'ã, 'ri para u. Õne haré te za dame sisa're, êtẽ 'rãihã u, ta norĩ hã. **16** Duré ni'wam norĩ hã buru ãma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tẽme sisa'rei mono õ di za apã, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã êtẽ 'rãihã u dame sisa're. **17** ãne hã rowasédé hã daré hãimana wamhã, ãwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ã'ra pré ré norĩ ma zama. **18** Taha wa, rowa'u'u wahã 'rowi, marĩ hã dazô watobro tõ da, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, 're ãrowaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. **19** E marĩ wa. Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtẽ za'ra ni. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ã'aropoto na'rata mono zém hawimhã, ãne na da te ãrobzépata za'êtẽ uptabi za'ra õ. Niwamhã ãne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za. **20** 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tã sima pisutu, bãdã hã za da te 're ãrobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wãtari da, rowasété ré da'ãma romhãimana pahã tã da. ãne hã te te sima pisutu õ 'wa'ãhã, te aré uburé dasi'utõrĩ pese, za da'ãma ãrob'rãsutuzém na hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da, te te sima 're ã'apisutu mono norĩ zawi te, te za ãne hã 'manha.

21 — Marĩ hã wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. ãté ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: “ãhãta danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã te nhamra. Õhõta te nhamra.” ãne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hã. **22** E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datẽme 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te za te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para newa, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. ãsazei'wa norĩ zama te te dame ãma 're saze za'ra mono da, te za ãne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherẽ, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da. **23** ãne hã wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, romhã ré, pibui pese sina, ãma sã 're rob'madã'ã za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tã tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, za we apã ãmorizé wasu'u

Mateusi 24.29-31; Rucasi 21.25-28

24 Tawamhã Zezusi ma duré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Da te robzépata za'ra pari wamhã, bândã hã te za titobra. A'amo zama te te rob'uuiwê õ di za oto. ²⁵ Wasi hã te za duré hãiwa hawi rere. Uburé hãiwa na 're ãsimasa mono hã te za duré 're sisa're. ²⁶ Tawamhã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, hãiwa'a na wa za wei mo apã, danho'a. ãwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apã, duré ãhãiba na rowa'a za'ëtê uptabi na. ²⁷ Tawamhã hãiwa ãma ãma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazô satõrĩ za'ra, Ropoto'wa te te sima 're ã'apisutu mono norĩ zô, te te ãtême da'ubumro za'ra mono da, daro mono bã. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Rucasi 21.29-33

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne tãma waihu'u za'ra:

— Pidera wede na wa za oto aima ãma romnhimiré'ezé za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ãsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa, tã 're ãta'a mono zéb u 're ãromhutu mono zém na hã. ²⁹ Tane duré, marĩ hã 're ãromhãimana mono zéb da, te aima ãwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãma ãrowaihu'u za'ra wa'wa, rob'rãsudu hã za oto ãwatobro na hã. ³⁰ Tô sena wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ã hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ta norĩ hã 're dã'ã za'ra mono õ ré, te za ãsõ'a za'ra ti'rãsutu, rowasédé hã. ³¹ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherê, ãnhimiroti hã si'utõrĩ waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

Zezusi hã, za we apã timorizém na te te ãromnhimiré'ezé wasu'u

Mateusi 24.36-44

³² Tawamhã ãne ma duré tinhimiroti 'rãsudu hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã:

— ãne hã uburé za daré 're ãromhãimana mono zéb da hã, ni'wa hã bândã hã te te waihu'u õ di. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ zama, te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hã 're ãhãimana u'ãsi mono 'ra nherê, te duré bândã hã waihu'u õ di. ãmama ma si, waihu'u pese di, bândã hã. ³³ A norĩ wa'aba zama, bândã hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa, ma'ãpé asimiza'rese, 're aihãimana za'ra wa'aba mono za. ³⁴ Romnhimiré'ezé na, wa za marĩ hã aima waihu'u za'ra wa'wa. ãté aibã hã te za tinhorõwa hawi watobro, romhã na 're morĩ da. Tawamhã sisõ'a ré, tãma ãromhuri'wa norĩ ma, te za romhuri hã te te tãma pisutu. Duré 'ridawa 'madã'ã'wai ma zama te za roti, te te sô 're rob'madã'ã pese mono da. ³⁵⁻³⁶ 'Ri tede'wa hã apã za ãwisizé hã, bândã te te waihu'u

za'ra ò di, tãma ìromhuri'wa norĩ hã. Apã tinhorõwa u ìwisizé hã, ãté hãiwahã, ãté mara wa'wa, ãté si'a hãrã wi, ãté awẽ wi. Tane bãdã hã apã we ìmorizé hã waihu'u za'ra wa'aba ò wa, te za asimiza'rese ìzô 're asimipari za'ra wa'aba mo, a norĩ wa'aba zama, 're asõtô za'ra wa'aba mono newa, asimiza'rese ãna 're aihãimana za'ra wa'aba mono ré, apã we ìmorĩ ò'umnhasite. ³⁷ ãne hã aima si, te waihu'u za'ra wa'aba ò di. Ûburé ìzazei'wa norĩ udãna zama, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, asimiza'rese, ìzô 're asimipari za'ra wa'aba mono da. — ãne Zezusi hã 'ri tede'wai wasu'u na te te sina ìsimiré'ézé wasu'u 'rãsudu hã.

Da te dasima ãma ìrowa'õtô za'ra zé wasu'u, Zezusihi wĩrízéb da na

Mateusi 26.1-5; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57

14 ¹ Maparane te oto sô rowaptã bãtã zô hã, dato hã da te 're ì'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono, Ezitu hawi te te ìdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Tawapsi dasi'rã'õtô ré, te za romhuri na ì'u'ëté dupto'io hã huri ni. Tawamhã bãdã ìwa waptã'ã ò ré, te sasedoti ìpire norĩ hã rowahutu'wa norĩ me, sima ãma rosa'rata za'ra, Zezusi hã pi'uriwi te te siwi ãri da, da te dasiwi wĩri da. ² ãne te sima ãma roti za'ra:

— Dato hã hãimana ré, wa te wasiwi ãri ò di za, wama dazahi za'ra ò'umnhasite, uburé hã wazada hãimana za'ra tã da. — ãne ma tô sima ãma roti za'ra.

Betãna ãma, Zezusihi ma, pi'õ nhoprubzé wasu'u

Mateusi 26.6-13; Zuwã 12.1-8

³ Tawamhã Zezusi hã Betãna na 'ri wa'õtô nhisi ãma, te a'ã tihãiba, Simahã nhorõwa ãma, ì'wa're ré hã, aré ta hã. Tame sai ma, sãmra ré, ma tô we pi'õ hã ãzé, 'ri para u. Wedewa'u zadaze hã ëté 'manharĩ 'remhã, ma siré ãwisi. Wedewa'u zadaze hã, nadu na ìsisi hã, ìwa'ãbã za'ëne hã. Tawamhã ìsé hã ma tô sô pru. Taha pari, ma Zezusihi 'rã nhisiwi sa'wa. ⁴ Ni'wam norĩ hã tame ìhãimana za'ra hã ma tô ãma wẽ'õ za'ra. Taha wa, ma tô sima rowasu'u za'ra:

— E niha, ma taré ãma si'uba, wedewa'u zadaze na hã. ⁵ Te te dama wede 'wa'ãhã, ìwa'ã hã ìsa'ëté uptabi hã 300 na te aré tihãiba, rob'uiprazé ìsapotore hã, ìsibrob'õ norĩ ma, te te sãmri mono da. — ãne ma sima ãma rowaihu'u za'ra, ìtede'wai upana nherẽ. Pi'õi ãma, ma tô duré wasété za'ra. ⁶ Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra:

— Tô'ã. Pi'õ hã rowẽ na hãimana. E marĩ da, ma tô sada asahi za'ra wa'wa. Pi'õ hã ìwẽ uptabi hã ma tô ìma 'manha. ⁷ ìsibrob'õ

norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã bătã na, asima 're ïwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za 're ïpawaptob za'ra wa'aba mo, ïsimarĩõ norĩ hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ïnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. ⁸ Pi'õ hã ma tô ï'uwaibaba tô ïma 'manha, ïwẽ hã. ã hã ïdã'ã wana ré, ma tô ãma ïhãiba zadaze, da te ïré ïnherëzéb u. ⁹ Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bâ te za ïwasu'u wẽ na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ïma ï'manharĩ wẽ zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'âsi za'ra, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, ãma ïwẽ'õ'wa norĩ ma.

Zudasi hã, Zezusi za te te dama ïhãiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Rucasi 22.3-6

¹⁰ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã te mo, sasedoti ïpire norĩ u. Aibã 12 na Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ siré 're ïmorĩ, Zudasi hã. Zezusihi ãma te te tãma ãma roti za'ra da, te ïtẽme timorĩ za'ra, te te tãma ãma rowairébé za'ra da, Zezusi za te te tãma ïhãiba nhomri za'ra zém na hã. ¹¹ Tawamhã Zudasihi mreme te te wapari za'ra wamhã, tãma rowẽ uptabi za'ra di. Taha wa, ma tô rob'ui prazém na tãma ropisutu za'ra, te te tãma wa'ãbã za'ra da. Tawamhã Zudasi hã te oto sima rosa'rata, nimahã bătã na te te dama ïhãiba nhomri da hã.

Zezusi norĩ hã, dasai 'manharizém na, siré ïsaihurizém na rowasu'u

Mateusi 26.17-30; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-30; 1 Corĩtu 11.23-25

¹² Tawamhã bådã ma tô oto ïwa waptãrã, ï'u'etẽ duptoio'õ, da te ïhurizéb da hã. ã bătã na, ïmorĩ'rata na zudezu norĩ hã te za pone'ërebã 'ra hã te te sima 're simro, tisa te te ãma ïhurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã. Tawamhã Zezusihi siré 're ïnomro mono norĩ hã, te ãne siwi sadanha:

— E momo ma tô asima ïwẽ, asõ ïwa'manhipizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na ïwasaihurizéb da hã. — ãne te siwi sadanha.

¹³ Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ïnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré. ãne ma tô tãma rob'ru zahuré:

— 'Ri ahã u, ane wa'aba. Tame te za aibã hã ïsõpõtẽ 'wa, piza'a te te ï'ari hã, â ré. Tawamhã ïsarina te za ane wa'wa, 'ri tẽme. ¹⁴ Aibã hã nimomo sébré wamhã, te za 'ri tede'wa hã ïsadanharĩ 'wa: “Rowahutu'wa hã te tinha: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, ïsiré 're ïnomro mono norĩ me, ïwa ïwasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã.” ¹⁵ Tawamhã 'ri tede'wa hã, hãimo 'ri 're wa'wa za'ẽne hã te za aima 'mazabui wa'wa. Tame te uburé ïwa romhaimasa wedeza hã, danhamrazé hã. Tame te za wazõ ïrobza'ra pese 'wa. — ãne ma tãma waihu'u zahuré.

16 Tawamhã te oto tineb zahuré, 'ri ahâ u. Tamomo simasisi wamhã, Zezusi te te tãma iwaihu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tô sabu zahuré. Tawamhã tinhipi ma tô 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

17 Tawamhã ma'rã wi, ma tô aihutu Zezusi norĩ hã 'ri tẽme, aibã 12 na ihãiba za'ra norĩ me. 18 Tawamhã sai ma, si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ãsiré asaihuri aba nherẽ, misire te za dama ãmaiãiba nhomri 'wa.

19 Tawamhã ãne te te sina wapari za'ra wamhã, ma tô tiwi tiorobei'õ za'ra. Taha wa, ma tô siparabãsi si'mahãrã za'ra:

— E wa hã.

20 Tawamhã Zezusi asa ma tãma waihu'u za'ra:

— Misire te za tô dama ãmaiãiba nhomri 'wa. ã'ũene hã ãsiré piza'a 're te te ãdi hã, te za dama ãhãiba nho. 21 Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã duréihã ma tô ãdã'ázém na rob'ui'ére sirõmo za'ra ãbaiã na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ããma rob'ui'érezéb zarina wa za tô mo, ãdã'ázéb u. Tane nherẽ, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ãhãiba nhomri'wai ma hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te azãri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: "ãpoto õ 'wa'ãhã, aré wẽ di, ãne na hã te aré 're robzépata mono õ wa." ãne te za rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ãhãiba nhomri'wa hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, te te waihu'u sirõmo za'ra da.

22 Tawamhã saihuri ré, ma tô ti'ã, ã'ũene hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ã'ũene hã. Te te wẽ'ei mono parimhã, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ma tô te te sõmri. ãne ma tãma sina waihu'u za'ra:

— ã, ã'ũene hã huri aba. ã hã ãhãiba, te wasu'u.

23 Taha pari, ma duré ti'ã hãsize hã, uwa 'ru rãri wa'ui ré hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te duré tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô tãma sõmri za'ra, uwa 'ru rãri wa'ui ré hã. Tawamhã aihĩni ma ãhu. 24 ãne ma duré tãma sina waihu'u za'ra, Zezusi hã:

— ã hã ãwapru, te wasu'u. Rob'rãri wa'u za'wari ne, te za ãwapru hã ãwi asa'wa, da'ahã zada ãdã'ã wamhã. ã hã ãwapru hã ãwi sisa'wari wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ãropisutuzé hã tô sena za te te tãma ãma 're ã'uwaimrami mono zé, te wasu'u. 25 Tô sena wa za aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. ã hã rob'rãri wa'u hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'ã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã za uburé da'ãma ãsib'a'uwẽ zéb ãma si, wa za duré te 're hãsi. — ãne ma tô tãma siwasu'u za'ra.

26 Tawamhã Zezusi norĩ hã tinho're na te oto ãma tiwata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma. Taha pari, ma tô wairé, Oriwera na êtẽ rãihã nhisi u si'aba're da.

Pedru hã za te te dawí ĩ'udâzém na, Zezusi te te tâma ĩwaihu'u sirômo zé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Rucasi 22.31-34; Zuwã 13.36-38

27 Tawamhã ãne ma Zezusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, waihu'u za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ĩzadawa para ô nherê, te za aihĩni asiwi ĩrême 'wa. Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na ĩãma rob'ui'éré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na hã: “Pone'ërebâ 'madâ'â'wa hã wa za tĩwĩ. Tawamhã pone'ërebâ hã te za ropé.” ãne ĩãma rowasu'u na rob'ui'éré, ĩbaihã na hã. 28 Tane nherê, ab're hawi apâ ĩhâiwa'utu parip si, wa za aiwana ĩmorĩ 'wa, Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi u, tamomo ĩnhopêtê za'ra wa'aba da.

29 Tawamhã Pedru hã te Zezusihi ma tinha:

— Aihĩni za te te airême za'ra nherê, wa hã te airême ô di za.

30 Tawamhã Pedruhu ma, te Zezusi hã asa tinha, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã barana, si'a hã tihârâ na te te sahu ô ré, te za si'ubdatô dawí ĩ'udâ, aima ĩza'rese ô na. — ãne ma tô tâma waihu'u siro.

31 Tawamhã mreme tete sina, te asa tâma tinha, Pedru hã:

— Wa hã asiré ĩdâ'â da nherê, te dawí ai'udâ ô di za. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u.

Tawamhã uburé ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô ôhõ na si tâma siwasu'u za'ra, za te te dawí ĩ'udâ za'ra ô na hã.

Zezusi hã, Zésemani ãma ĩsãmrazém na rowasu'u

Mateusi 26.36-46; Rucasi 22.39-46

32 Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô aihutu, Zésemani na rob're nhisi u. Sihutu wamhã, ãne te tâma nharĩ za'ra:

— ãme ĩzô asimroi wa'aba. Wa hã wa za a'â asiti ĩmorĩ 'wa, romnhiwasi ĩmama ma, ĩmreme da.

33 Tawamhã Pedru norĩ hã te siré saprõni za'ra, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. Tawamhã te te sina rosa'rata pese wamhã, sina pẽ'ézé uptabi di. 34 Taha wa, Pedru norĩ ma, ma ãne sina tâma rowaihu'u za'ra:

— ĩpẽ'ézé hã sa'êtê na te ĩma tihâiba. ĩpẽ'ézé uptabi wa, wa aré dârâ. ãme a'â asimroi wa'aba ĩ'rata, asõtô za'ra wa'aba ãna. Asõpré u'âsi aba. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra.

35 Tawamhã romhã prã na te ĩsiti timorĩ za'ra. Tawamhã hi'rãtitô ma tô nhamra. Sãmra wamhã, ma tô aiwê'ê, ti'ai u. Tawamhã Timama wi, te rowaptê, robzépada hã te te tâma ba'a da. 36 ãne ma tô Timama wi rowaptê:

— ĩmama, uburé marĩ hã aima waihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé robzépada hã ĩma ba'a za, te robzépata za'êtê tã da. Tane nherê,

ãne aima ãsiwasu'uzéb uwaibaba, te ãsina uwaimrami da, wa hã te ãsima ãwézém na ãma pisutu õ di za. A hã ãma ãwézéb uwaibaba si, te ãsina uwaimrami da, te za ãma ãpisu. — ãne ma tô Timama wi sina rowaptẽ.

37 Tawamhã Timama ma, mreme pari, te apã mo, si'ubdatõ tisiré 're ãnomro mono norĩ u. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Taha wa, te Pedru 'mahã, utu da:

— Sima, e niha te asõ. E niha asimiza'rese rob'madã'ã waihu'u õ di, syry na. 38 Satanasihĩ zada, asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, asi'uihã na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ãhãna hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, asima rowaptẽrẽ za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'urizé wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

39 Tawamhã Pedru norĩ nhiti, te duré apã mo, Timama ma mreme da. Tawamhã õhõ na si, te duré Timama wi rowaptẽ. 40 Timama ma, mreme pari, te duré apã ãtẽme timorĩ za'ra. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Tãma aptã'ã uptabi za'ra wa, te tinhotõ pese za'ra, sõpré waihu'u ãna. Tawamhã utu za'ra da, Zezusi te te 'mahãrã za'ra wamhã, asa te te tãma ãwaihu'u za'ra da hã, mare di.

41 Tawamhã ãsiti te duré timorĩ za'ra. Taha pari, ma duré apã sina siri. Si'ubdatõ tinem na, ma tô oto ãma sahu. Tawamhã sõtõ za'ra ré, ma tô duré apã siza za'ra. Taha wa, te ãne 'mahãrã za'ra:

— E niha bã te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Tô'ã oto. Bãdã ma tô oto ãwa waptãrã. Ti'ai ãma dasiré ãpodo, te za oto ãhãiba nhomri ni, aibã ãwasété norĩ ma. 42 Oto aiwahuu za'ra wa'aba, wasi'aba'rẽ da. Õhõta te wei oto mo, dama ãhãiba nhomri'wa da hã. — ãne te tãma 'mahãrã za'ra.

Zezusi hã da te oto dasiwi ãrãrizém na rowasu'u

Mateusi 26.47-56; Rucasi 22.47-53; Zuwã 18.3-12

43 Zezusi hã te te tãma 'mahãrã za'ra ré, ma Zudasi hã ãtẽme wi, Zezusihi siré aré 're ãmorĩ hã. Da'ahã uptabi na ma tô ãsiré sõ aihutu ni, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. Sasedoti ãpire norĩ zadawa para, duré rowahutu'wa norĩ zadawa para, duré zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ zadawa para zama, ma tô sõ aihutu ni. 44 Zudasi hã ma tô ãne dama ãpire norĩ ma, roti aré:

— Aibã hã te tob'rata hãrã wamhã, ta hã te za asiwi ãrãri 'wa. Tawamhã asiptete sina, te za asiwi ãsaprõni 'wa. — ãne ma tô Zudasi hã tãma waihu'u za'ra, te te siwi ãrãri wana ré hã.

45 Tawamhã Zudasi hã Zezusihi u oto wisi wamhã, ãne te 'mahã: — Rowahutu'wa.

Tawamhã tob'rata hârâ na, ma tô sawi, Zezusi hã. **46** Tawamhã ma tô oto dasiwi âri ni. **47** Tawamhã Zezusihi siré ãsa hã, ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã âma po're nhizã, sasedoti ãpire uptabi ma romhuri'wa hã. **48** Tawamhã Zezusi hã sô ãdasihutu norĩ ma, te tinha, âne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pâ, ma bété we ãzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. **49** Bâtã sidãpãsi wa tô asô'a za'ra wa'aba te 're da'apawapto, ãnhimirowasu'u na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono âma 're ãdawata za'ra mono zé 'wawi, wa'ra 're. Zapre tameb ré asiwi ããri aba ô di bété. Tane nherẽ, te za tô asiwi ããri 'wa, ããma rob'ui'érezé hã te ãsina uwaimrami hã. — ãne ma tâma sina waihu'u za'ra.

50 Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã aihĩni ma siwi tirẽ. Wara sina, ma dama ropé.

51 Aibã hã ãprédupté hã, Zezusihi zarina ãmorĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã siwi ti'ã, ãubuzém na. **52** Tane nherẽ, ma tô tâma rẽme za'ra, ti'ubuzé hã. Tawamhã ai'uréiwi te oto dawĩ wara, ãprédupté hã.

Dama roti'wa norĩ hã Zezusihi da, ãsi'rá'õtözém na rowasu'u

Mateusi 26.57-68; Rucasi 22.54-55,63-71; Zuwã 18.12-14,19-24

53 Tawamhã Zezusi hã te oto dasiwi saprõni ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ãpire uptabi nhorõwa u. Tame ãwana ma tô si'rá'õtõ, sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré rowahutu'wa norĩ hã.

54 Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu, sasedoti ãpire uptabi nhorõwa u. Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma âzé. Sébré wamhã, ma tô nhamra unhamã dawa, hãi'ro da, romhuri'wa norĩ me.

55-56 Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, te ni'wam norĩ zô tinhopré za'ra, Zezusi hã marĩ te te 're ãab'manharĩ wasété mono zém na, sadawa nhipese na te te siwi âma hiri da, tawapsi romanu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da. Tawamhã da'ahã na dazadawa nhipese na, Zezusihi âma ãsimiroti wasété na da te âma sa'ra za'ra nherẽ, âma dasisaze za'ra ô di.

57 Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tiwahutu zahuré hãiwi, Zezusi hã sadawa nhipese newã, ãsadawa nhipe te te âma hiri zahuré da, âne:

58 — Wa norĩ hã wa tô wasi'uihã na ãsimirowasu'u hã wapari ni. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa hã te za, u, sãmra, êtẽ na da te dasiwi ãri hã. Tawamhã te za, u, aimawi 'ri duré. Da te dasiwi ãri da hã, mare di. Te te 'ri ré hã, bãdã hã si'ubdatõ te za, u, âma ne, te te âma romhuri ré hã. ãne taré dama siwasu'u ré, wa tô wapari ni, wasi'uihã na. — ãne te Zezusi dama wasu'u zahuré, taré.

59 Tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norĩ hã te te siwi sadawa pibu zahuré wamhã, aiwab õ di, te te dama ìwasu'u zahuré zé hã.

60 Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ìpire uptabi hã dawa'wa ma hâiwi za, Zezusi hã uihã na te te sadanharĩ da, ãne:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ì'aiwasu'u wasété na hã. E tô ìsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

61 Tane nherẽ, te Zezusi hã ari'iwi za. Te te ãma wa'rãmi õ di, timreme na. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ìpire uptabi hã te duré sadanharĩ na sahu, sasedoti ìpire uptabi hã:

— E tô sena a hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. E tô sena 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra, a hã.

62 Tawamhã Zezusi hã asa te tãma siwasu'u oto:

— Ìhe. Wa hã, Danho'reptui'wa. Wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra. A norĩ wa'wa hã aihĩni te za ì'madâ'â za'ra wa'wa, ti'ai ãma dasiré ìpodo hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimire niwĩ, 're ìnhamra mono na, ìwaihu'u pese 'rata. Hâiwa'a na apã we ìmorĩ wamhã, te za ãne na ì'madâ'â za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma siwasu'u sirõmo za'ra.

63 Tawamhã te te sadawa 'rui wa, ma ti'uza hã hâiwazu, sasedoti ìpire uptabi hã. Tawamhã ãne ma tô ãma da'mahã:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zô, ai'maihârã aba õ di za, Zezusi te te wama ìwasu'u za'ra da hã, ìwasété na. 64 'Re ìhâimana u'âsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hâimana mono nherẽ. Si'uihã na ma tô timreme wasété. Ìmreme ma tô ìwapari za'ra wa'wa. E marĩ tawamhã, ma tô ãma ìpisutu za'ra wa'wa. — ãne te ãma da'mahã. Tawamhã aihĩni ma tô sima wẽ za'ra, da te dasiwi wĩri da.

65 Tawamhã te te siwi wẽõ wa, ma tô nasi ni'wam norĩ hã siwi ubu upto, tizadaipro na. Zazahã na ma duré siwi ubu ubu. Taha pari, ma tô duré nasi siwi ahã. ãne ré, te nasi siwi 'mahã:

— E 'wa hã ai'azãri'wa. Ma'ãpé, waihu'u. — ãne te nasi siwi 'mahã.

'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ zama, ma tô siwi ti'ã, te te nasi siwi ahãri da.

Pedru hã, Zezusi te te dawĩ ì'udâzém na rowasu'u

Mateusi 26.69-75; Rucasi 22.56-62; Zuwã 18.15-18,25-27

66 ãne ré, te zahadu Pedru hã dame nhamra, 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahãpã. Tawamhã tame sãmra ré, ma we pi'õ hã datême

wi, sasedoti ïpire uptabi ma romhuri'wa hã. **67** Wisi wi, ma Pedru hã tisã, unhamã ãma hãiro ré. Tawamhã te te 'madã'ã pese pari, te Pedruhu ma tinha:

— A zama te duré Zezusihi siré 're aimo, Nazaré ãma 're ïhãimana mono siré.

68 Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Tane na ïwaihu'u nherê, õ hã ïma sa'rese õ di. — ãne te pi'oi wi ai'udã, Pedru hã.

Tawamhã 'ri nhi'riti u te oto mo, 'ridawa u morĩ da, dapusizéb u. Tawamhã si'a ma oto hã. **69** Tawamhã ma tô romhuri'wa sipi'õ hã tisã Pedru hã, 'ri nhi'riti ãma. Tawamhã ï'rata ïsimasam norĩ ma, te wasu'u za'ra:

— ã hã Zezusi norĩ siré, 're ïmorĩ.

70 Tawamhã Pedru te duré tiwi ai'udã. Tawamhã ãma ronometro õ ré, te duré tãma nharĩ za'ra, ï'rata ïsimasa hã:

— Tô sena, a hã Zezusi norĩ siré, te 're aimo. A hã tô, Darireza ãma 're ïaihãimana mono.

71 Tawamhã Pedru te asa tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Tane na ïwaihu'u nherê, õ hã ïma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udã za'ra wa'aba di pã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono te te ï'azãri pé. — ãne te tãma sina waihu'u za'ra.

72 Tawamhã si'a hã awa'awi ma tihãrã na sahu. Tawamhã Zezusi te te tãma ïwaihu'uzém na, ma sina po're puru, Pedru hã. ãne ma tô Zezusi hã aré tãma waihu'u siro: “Si'a hã tihãrã na te te sahu õ ré, te za si'ubdatõ dawĩ ï'udã, ï'zadawa para õ nherê.”

Tawamhã Zezusihi mreme na sina po're pu'u wa, te oto aiwa'õ, Pedru hã.

Apito Piratu, Zezusi te te ïsadawa pibuzé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-26; Rucasi 23.1-5, 13-25; Zuwã 18.28-19.16

15¹⁻² Tawamhã awêm na mararé, ma duré si'rã'õtõ, sasedoti ïpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Zezusihi ãma te te sima roti za'ra da, ma si'rã'õtõ, dama roti'wa ïpire norĩ me. Taha pari, ma oto siwi pawasisi Zezusi hã, Piratuhu u te te siwi saprõni da. Tawamhã ïtème te te siwi ãwisi wamhã, Piratu te Zezusi sadanha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ï'ãma ïwaihu. — ãne te tãma tinha.

3 Tawamhã sasedoti ïpire norĩ hã te Zezusihi ãma ïwasédé hã sa'ra za'ra taré, marĩ ïwasétére na 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ïpire za'ra hã. **4** Taha wa, Piratu te Zezusi 'mahã:

— Marĩ ahâ na ma tô ai'ãma sa'ra za'ra ni. E asadawa na tãma ãma wa'rãmi za'ra õ di za. — ãne te 'mahâ.

⁵ Tane nherẽ, tizadawa na te te wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Taha wa, ma tô Piratu hã ãma titob'uzu, tizadawa na te te ãma wa'rãmi õ wa.

⁶⁻⁷ Wahub sidâpâsi, ma tô apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazéb 're, 're ãdasimasa mono norĩ hã 're dawairébé mono da, misi si. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, tinhimihãzé te te dama ãba'azém na dasa da te dasiwi 're ãmanharĩ za'ra mono zém na, ma tô te te 're da'azani, da te tiwi 're ãwaptẽrẽ za'ra mono zéb uwaibaba. Aibã hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ãsisi hã. Romanu norĩ da, dasi'wapé watobro wamhã, te te da'mapãrĩ za'ra wa, ma tô séme ni, dazazéb 're. ⁸ Tawamhã ma duré bãtã na Piratuhu u tasi'rã'õtõ ni, da te tiwi rowaptẽrẽ za'ra da, te te 're ãmanharĩ wẽ mono zéb zarina, misi te te dama 'mairõb'ru da, dazazém hawi da'maiwatobro da, apã morĩ da. ⁹⁻¹⁰ Tawamhã Piratu te da'a'mahã:

— Zudezu norĩ, e asib'apito za'ra wa'aba ma, wa za rob'ru, apã morĩ da. — ãne te da'a'mahã, Zezusihi ãma. Sasedoti ãpire norĩ hã Zezusi te te sõ'ru za'ra wa, ma tô ãtẽme siwi ãwisi, Piratuhu u. ãne na ma tô Piratu hã ãma dawaihu'u. ¹¹ Piratu hã Zezusi hã apã morĩ da, te te nasi ãma da'ab'mahãrã nherẽ, te sasedoti ãpire norĩ hã nasi dawada'uri za'ra, Barabasihi si da te waptẽrẽ za'ra da, tiwi, Zezusihi upana te te wazere da. ¹² Tawamhã Piratu te duré da'ab'mahã:

— E marĩ, wa za bété aima ãma pisutu za'ra wa'wa, asib'apito na asiwi 're ãsisi za'ra wa'aba mono ãma hã, te aima ãma ã'uwaimrami za'ra wa'aba zéb da hã.

¹³ — Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasõmri, dãã da. — ãne te nasi sa'ëtẽ ãma 'mahãrã za'ra ni, Piratu hã.

¹⁴ — E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bã. — ãne te ãma da'ab'mahã, Piratu hã.

Tane nherẽ, hãrã rãihã na te nasi ãma 'mahãrã za'ra, Piratu hã:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi sasõmri, dãã da.

¹⁵ Tawamhã Piratu hã dama rowẽ za'ra da, ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru za'ra da, dazazém hawi watobro da, apã 're morĩ da. Taha pari, te Zezusi tãma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, powawẽ hã waré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari, te te duré siwi sasõmri da, wedepo'o nhonhi'rãmi na dãã da oto.

Da'wapéi'wa norĩ hã Zezusihi ãma ãto za'ra zé wasu'u

Mateusi 27.27-31; Zuwã 19.1-3

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi ãwisi, Piratuhu nhorõwa u, 'ri 're wa'wa nho'õmo u. Tamemhã te oto

sitême sisô tihârâ za'ra, uburé sitême si'rã'õtô da. **17** Tawamhã dasi'ubuzém na ma tô Zezusi hã siwi âma hâiba ubu, ãhã pré na. 'Wabzéré panhipti na ma duré siwi sôpre. **18** Tawamhã sisarina te nasi timreme na sawi za'ra, taré:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowě na aihâimana.

19 Tawamhã ãrã wi, ma tô nasi siwi ahâ, wedehu waré na. Te duré nasi hi'rãtitô tâma asimro, Zezusihi papara, âma wata za'ra da newa. **20** Tawamhã nasi âma wa'ě za'ra parimhã, tisi'ubuzém na te te siwi âma ãhâiba ubu hã ma tô apã tiwi wazere za'ra. ãuzazém na ma oto apã siwi uza. Taha pari, te oto rob u siwi sãprô, wedepo'o nhonhi'rãmi na te te siwi sasômri da, 'ri nho'ômo nhiti.

Zezusi hã wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasômrizé wasu'u

Mateusi 27.32-56; Rucasi 23.26-49; Zuwã 19.17-30

21 Tawamhã bâdâdi na te te siwi sãprôni ré, ma tô aibã hã siwi sôpêtě, Sima na ãsisi hã, tirom hawi we ãmorĩ hã, 'ri ahã u. ãsa'ru nhisi hã, Sireni na. Sima hã Aresãdiri norĩ mama, Rupuhu me. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã, Simahã ma, ma tô 'ru za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hã te te tâma âri da, Zezusihi ma. **22** Tawamhã Dodota na romnhisi u, ma tô siwi sãprô, Zezusi hã. Dodota na romnhisi hã, da'rãihi te wasu'u. **23** Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te aré tâma sômri za'ra, uwa 'ru rãi wa'u ãsé hã te te hã'rěne da, miha na wedepa wa'u nhisi na, ãwazari ré hã. Tane nherě, te te hã'rěne ô di, Zezusi hã. **24** Taha pari, ma tô oto wedepo'o nhonhi'rãmi na siwi sasô. Te te siwi sasômri pari, ma tô êtě zapotore ã'ui'ére ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa norĩ hã, pibu pese na Zezusihi uza hã te te siwi waibu da. **25** Zezusi te te siwi ãsasômrizé na hã, bâdã ma tô oto tinho're za'a. **26** Zezusihi 'rãi uwaibaba wedepo'o na rob'ui'ére hã ma siwi tété, da te dasiwi ãwě'ô za'ra zém na, da te dasiwi âma waihu'u za'ra da. ãne âma ãrob'ui'ére hã: ã hã, zudezu norĩ nhib'apito.

27 Zezusihi siré, ma tô duré aibã norĩ hã sasômri zahuré ni, danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã. Zezusihi âma te aiwa'aba zahuré ãsimire niwĩ, duré ãsimi'e niwĩ. **28** ãne âma ãromhãimanazé hã ma tô rob'ui'ére zarina, sina uwaimra, Zezusi hã. ãne duréihã âma ãrob'ui'ére hã: “ãwasété norĩ zu, te za taré dasiwi wě'ô ni.” ãne âma ãrob'ui'ére hã, ãbaihã na hã.

29-30 Tawamhã ãwa'wai baba, da te nasi ro'rahãri za'ra sidãpãsi, te nasi âma tawa'ě za'ra ni, Zezusihi âma. Nasi âma da'rã siwanarĩ za'ra sina, te nasi âma wasété za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono âma 're ãdawata za'ra mono zé hã, si'ubdatô bâdã hã

ai'ãma si'utõrĩ õ ré, duré apâ 'ri da. Ma'ãpé, asisõ'reptu na. Wedepo'o nnonhi'rãmi hawi we si'ra na, atâ'â tõ da. — ãne te nasi ãma tiwa'ẽ za'ra.

31 Duré sasedoti ãpire norĩ hã te nasi ãma wa'ẽ sina, ãne sima nharĩ za'ra ãma, rowahutu'wa norĩ me:

— Oro te te 're da'anho'reptui mono za, 'rãwi sisõ'reptui õ di bété.

32 Ma'ãpé, ãne ré, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi we te te si'ra wanho'a, Danho'reptui'wa hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito hã, wa te wasina ã'umhãsi za'ra zéb da hã. — ãne ma sima ãma rowaihu'u za'ra.

Tawamhã ãsiré ãsa'o zahuré zama, te nasi tãma nharĩ wasété zahuré, Zezusihi ma.

33 Tawamhã ma tã ti'abzuma. Abzuma wamhã, ma tã tirobra, daro mono bã. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. 34 Tawamhã si'ubdatõ bãtã ãma, te Zezusi hã Timama hã sina 'mahã, hãrã 'rãihã na ãne:

— Eroï, Eroï, rema sabatani.

Ïhãrãzém na hã, ãma ãsaprízé hã, ãne:

— Ïnhib'apito, Ïnhib'apito, e marĩ da, ma tã oto ãrẽ. — ãne ãma ãsaprízé hã.

35 Tawamhã ni'wam norĩ hã ãrata ãsimasam norĩ hã Zezusihi hãrã te te wapari za'ra wamhã, ma tã sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Ôhõta wapari aba. Eriasihi zõ te hã, te te we pawaptob da.

36 Tawamhã ni'wa hã si'aba're na ma tã piza're upsõzém ne hã 'mai'ã, uwa 'ru 'rãï wa'u ãsé na te te tãma ãma di'i da, Zezusihi ma, ãwa'ãbã syry na. Tawamhã wedewaré 'rãsutu na ma tã ãma sapu'u, Zezusihi ma, te te wẽ da, te te upsõmri da. Taha pari, te ãne dama tinha:

— A'ã pé wanhimipari za'ra wa'aba, Eriasi we sã morĩ õ'umhãsite, wedepo'o nnonhi'rãmi hawi, te te si'ra da. — ãne ma dama waihu'u.

37 Tawamhã Zezusi hã hãrã 'rãihã na te hã, ãrẽme ma. Taha pari, ma pẽ'ẽ hai'utõ.

38 Zezusi hã dã'ã wi, zazahã ãhãpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihã na hãihaipo'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma hã. 39 Zezusi hã hãiwi sa'o ré, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ãsõ're te za, ãpapara, romanu hã. Tawamhã Zezusi hã ãrẽme ma hãrã 'rãihã na hãrã wamhã, te te wapari wamhã, ma ãma rowaihu'u:

— Nare õ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra.

40 Pi'õ norĩ zama, romhã hawi te Zezusi hã 'madã'ã za'ra. Nima norĩ nhisi hã ãne: Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Zuzé norĩ na hã Ti'aduhu me. Ti'adu hã ãhãiba té. 41 Zezusi hã

Darireza ãma 're morĩ ré hã, pi'õ norĩ hã ãsiré te 're nomro. Ma tô duré marĩ na te te siwi 're pawapto. Ta norĩ siré, te duré pi'õ norĩ hã ahã na Zeruzarẽ u ai'aba'ré, Zezusihi siré. Ta norĩ zama te romhã hawi siwi 'madã'ã za'ra.

Zezi hã da te ãsiréze wasu'u

Mateusi 27.57-61; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-42

42-43 Sabadu u bãdã 're ãne mono u, te zudezu norĩ hã te te sima 're ropese za'ra, sabadu na hã te te 're romhuri za'ra mono õ na dã'ãsina. Tawamhã sabadu u oto hãiwahã wa, romhuri 'rãsutuzéb ãma te Zuzé hã Piratuhu u mo. Arimateza ãma te aré 're hãimana, Zuzé hã. Zudezu norĩ ma roti'wa ãpire, ta hã. Taha wa, te nasi si'rã'õtõ, siré dama roti'wa ãpire za'ra norĩ me. Zuzé hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono dã'ãma 're ãsib'a'uwe mono zéb zõ, te 're simipari u'ãsi. Tawamhã romhuri zahãrizéb u, romhuture wa, ma tô sada aptete Zuzé hã, Piratuhu u morĩ da, Zezusihi hãiba hã te te tiwi waptẽre da, ab're sirõmo 're, te te sãre da. 44 Zuzé hã, Zezusi hã ãdã'ã na te te tãma rowasu'u wamhã, Piratu hã te ãma rosa'rata, dã'ã su'u wa. Tawamhã Piratu hã dã'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zõ te hã, ãdã'ãzém na te te ãma sadanharĩ da, tô sena zõ. 45 Tawamhã tô sena Zezusi hã ãdã'ã na te te tãma rowasu'u parimhã, Zuzéhé ma, te oto Piratu hã tãma ti'ru, Zezusihi hãiba hã ab're sirõmo 're, te te sãre da. 46 Tawamhã Zuzé hã zazahã, ma sada uipra, ãhãirã hã. Taha pari, Zezusihi hãiba hã ma oto si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi. Tawamhã zazahã ãhãirã na ma ubu. Te te ubu pari, ma tô ab're 're tisẽ. Sa'a zahãpã êtẽ wa, ab're sirõmo 're, ma tisẽ. Taha pari, te êtẽ tõmo wawẽ hã te te pizari, ab're te te ãma ãre sitob da. 47 ãne Zezusihi hãiba te te sãre ré, ma tô pi'õ norĩ hã ãma 'madã'ã zahuré, Mariza Madarena hã Marizaha me. Ta hã Zuzéhé na. Tawamhã ma tô sabu zahuré, nimame Zuzé te te ãsiréze hã.

Zezi apã ãhãiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwã 20.1-10

16 1 Tawamhã bãdã oto sébré wamhã, tãibã oto sabadu hã romhuri zahãrizé hã zudezu norĩ te hã. Tawamhã pi'õ norĩ hã ãwa'u zadaze hã, ma tô siwi uipra, te te siwi ãma hãiba u're da, Zezusi hã. Pi'õ norĩ nhisi hã Mariza Madarena, duré Sarome, duré Mariza, Ti'aduhu na hã. 2 Tawamhã pi'õ norĩ hã mararé te ai'aba'ré, sa'a zahãpã ab're u, bãdã 'rãiwatobro wi, dumidu na. 3 Bãdãdi na si'aba'rei ré, ma ãne sima waihu'u za'ra:

— E 'wa hã te za ãne hã wama sa're za'ra, ab're nhitobzé hã.

4 Ab're nhitobzé hã ãne hã tõmo wawẽ uptabi wa, ma ãne sima waihu'u za'ra. Tane nherẽ, sihutu wamhã, ãne da te ãsa're na ma tô

'madâ'â za'ra. ⁵ Tawamhã ab're 're, sisisi wamhã, ma tô aibã hã siwi sôpêtê ãprédupté hã, uza hãirã ré ãsãmra hã. Ñinomrozé nhimire niwĩ te nhamra. Taha wa, pi'õ norĩ hã ma tãma tipê'ẽwara za'ra. ⁶ Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— Ñima aipahi za'ra wa'aba tã. Zezusi hã Nazaré ãma aré ãprédu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te ãsiwi ãsasõmri zô robzabu za'ra wa'aba da, te we ai'aba'rei wa'wa. ãne na, wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. ãme hãimana õ di oto. Apã ma tô hãiwa'udu. Ma'ãpé, ãnomrozé hã sabu za'ra wa'aba. Robaba di. ⁷ Taha wa, te za oto apã ai'aba'rei wa'wa, Pedru norĩ ma tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, ãne: “Zezusi hã aiwana te za, u, timorĩ 'wa, Darireza u. Tame te za, u, ãsõpêtê za'ra wa'wa, aima ãsiwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina.” — ãne ma tô pi'õ norĩ ma waihu'u za'ra.

⁸ Tawamhã ma wairé ab're hawi, wara sina sisa'rei mono da. Tãma pẽ'ẽwara za'ra wa, te tirẽrẽ'ẽ za'ra. Pahi te, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'ã.

Zezusi hã, Mariza Madarenahã ma, ãsihãiréze wasu'u

Mateusi 28.9-10; Zuwã 20.11-18

⁹ Zezusi hã dumidu na ma tô apã hãiwa'udu, mararé. Tawamhã ãmorĩ'rata na ma tô Mariza Madarenahã ma, sihãiré. Ti'ai baba 're morĩ ré, ma tô taha ma, wa'uburé hã 7 na sãmra. ¹⁰ Tawamhã Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ u, te mo Mariza Madarena hã, te te tãma rowasu'u za'ra da. Tãma robzei'õ za'ra di. Pẽ'ẽzé uptabi za'ra wa, te aiwa'õ za'ra. ãne ré, ma tô ãtẽme tiwisi za'ra, Mariza Madarena hã. ¹¹ Tawamhã Zezusi apã 're ãmorĩ na, duré ãtẽme ãwisizém na hã te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, te te ãma saze za'ra õ di.

Zezusi hã, maparane tizazei'wa norĩ ma, ãsihãiréze wasu'u

Rucasi 24.13-35

¹² Taha pari, ma duré Zezusi hã aimawi tihãiba na sihãiré, maparane tizazei'wa norĩ ma. Rom na bãdãdi na neb ré, ma tô ãtẽme tiwisi zahuré. ¹³ Tawamhã apã te tineb zahuré, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherẽ, te te tãma rowasu'u za'ra nherẽ, te te ãma saze za'ra õ di duré.

Zezusi hã tisiré norĩ ma, ãsihãiréze wasu'u,

11 na ãhãiba norĩ ma

Mateusi 28.16-20; Rucasi 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ u ma duré wi, sai ma, si'ubumroi ré, 11 na ãhãiba za'ra u. Tawamhã timreme ma tô tãma pêtê za'ra, siwi ãsabui'wa norĩ nhimirowasu'u hã te te saze

za'ra õ wa, apâ ihâiwa'utuzém na da te iwasu'u na hã. **15** Taha wa, te ãne oto tãma nharĩ za'ra:

— Daro mono bâ te za oto 're iropéi wa'aba mo, a'uwẽ mono bâ, iwasu'uwẽ na 're dapo're pu'u za'ra wa'aba mono da. **16** Tawamhã Danho'reptui'wa na da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono wa, â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, te za te te 're da'anho'reptu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono õ wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te za te te 're da'awẽ'õ. **17** Da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono wamhã, wa za te 're da'apawapto, iwaihu'u pese zarina, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ mono da, iwasu'u na tô sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. ãne te za te te 're dapawaptob za'ra. Īnhisi na te za wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra, ĩzadawa para. Duré 're ĩdasisadaihu'u za'ra mono õ na zama, te za 're mreme zusi. **18** Sa'rese ãna, wahi hã te te 're waibui mono nherẽ, duré dapãrĩzé hã te te 're âhuri mono nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Duré, tinhib'rata na ihâzé ré norĩ hã te te 're upi za'ra mono wamhã, te za 're séptâ'â za'ra, ihâzé ré norĩ hã. — ãne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zezusi hã hãiwa u ĩmorĩzé wasu'u

Rucasi 24.50-53; Atusi 1.9-11

19 Wanhíb'apito Zezusi hã te te tãma rowasu'u za'ra pari, ma tô hãiwa u tiwi âri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ oto 're sãmra mono da, pire uptabi na. **20** Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ĩsadawa para, ma tô te te ropé daro mono bâ, iwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da. Wanhíb'apito hã ma tô te te 're pawaptob za'ra, ĩsimi'manharĩ waihu'u pese zarina, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ mono da, ĩsimirowasu'u za'ra na tô sena uptabi, da te 're waihu'u za'ra mono da.